

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne 2014

o službě vojáků v záloze

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Tento zákon upravuje právní postavení vojáka v záloze, průběh vojenské činné služby, na kterou byl voják v záloze povolán, jeho nároky související s výkonem vojenské činné služby, podmínky pro zařazení a vyřazení z aktivní zálohy a podmínky finanční podpory zaměstnavatele vojáka v záloze zařazeného do aktivní zálohy (dále jen „voják v aktivní záloze“).

§ 2

(1) Voják v záloze vykonává vojenskou činnou službu ve služebním poměru k České republice.

(2) Na služební poměr vojáka v záloze podle tohoto zákona se použijí obdobně ustanovení zákona o vojácích z povolání, nestanoví-li tento zákon jinak.

ČÁST DRUHÁ

PRŮBĚH SLUŽBY

§ 3

Osobní údaje

Služební orgány zpracovávají též údaje o

- a) probíhajícím studiu vojáka v aktivní záloze na vysoké škole a
- b) zaměstnavateli vojáka v aktivní záloze, kterými jsou
 1. u právnické osoby obchodní firma nebo název, sídlo a identifikační číslo osoby,
 2. u fyzické osoby, která je podnikatelem, obchodní firma, rodné číslo, adresa místa podnikání a identifikační číslo osoby, bylo-li jí přiděleno,
 3. u zahraniční osoby údaje uvedené v bodech 1 nebo 2 a umístění organizační složky v České republice.

Vojenské hodnosti

§ 4

Fyzická osoba se odvedením při odvodním řízení stane vojákem v záloze a náleží jí vojenská hodnost (dále jen „hodnost“) vojín.

§ 5

(1) Nejkratší doba zařazení v hodnosti pro jmenování do vyšší hodnosti činí

- a) 2 roky u hodnosti svobodník, desátník a četař,
- b) 3 roky u hodnosti rotný, rotmistr, poručík a nadporučík,
- c) 4 roky u hodnosti nadrotmistr, kapitán a major,
- d) 5 let u hodnosti praporčík, nadpraporčík, štábní praporčík a podplukovník.

(2) Pokud voják v záloze dosáhl vyššího vzdělání, může být při novém služebním zařazení jmenován do vyšší hodnosti i za dobu kratší, než je uvedeno v odstavci 1.

§ 6

(1) Nedosáhl-li voják v záloze hodnosti stanovené pro služební místo, na které je předurčen rozhodnutím o zařazení do aktivní zálohy, lze ho do hodnosti jmenovat po splnění podmínek pro jmenování do ní.

(2) Dosáhl-li voják v záloze vyšší hodnosti, než je hodnost stanovená pro služební místo, na které je předurčen, je mu hodnost po dobu předurčení upravena na stanovenou hodnost.

§ 7

(1) Hodnost odnímá

- a) prezident republiky vojákovi v záloze v hodnostním sboru generálů na návrh vlády České republiky,
- b) ministr obrany vojákovi v záloze v hodnostním sboru nižších a vyšších důstojníků,
- c) náčelník Generálního štábu Armády České republiky vojákovi v záloze neuvedenému v písmenech a) nebo b).

(2) Hodnost vojína nelze vojákovi v záloze odejmout.

§ 8

Rozvržení doby služby vojáka v záloze

(1) Vojákovi v záloze vykonávajícímu vojenskou činnou službu (dále jen „voják v záloze ve službě“) rozvrhne velitel vojenského útvaru nebo vojenského zařízení (dále jen „velitel útvaru“) dobu služby na dobu vojenského zaměstnání a dobu osobního volna v jednotlivých dnech. Obsahem vojenského zaměstnání je vojenský výcvik, plnění úkolů ozbrojených sil České republiky a jiných služebních úkolů.

(2) Vznikne-li vojákovi v záloze ve službě nárok na náhradní volno nebo na volno za nepřetržitý vojenský výcvik anebo za nasazení na území České republiky, náleží mu za jeho nevyčerpanou část při propuštění z výkonu vojenské činné služby náhrada za každou hodinu neposkytnutého náhradního volna ve výši poměrné části jeho služného a zvláštního příplatku.

§ 9

Opuštění vojenského objektu

(1) Voják v záloze ve službě se v době osobního volna není povinen zdržovat ve vojenském objektu.

(2) Velitel útvaru je oprávněn nařídít vojákovi v záloze ve službě v době jeho osobního volna, aby setrval ve vojenském objektu, pokud to vyžaduje plnění úkolů ozbrojených sil České republiky nebo to vyplývá z podmínek vojenského zaměstnání, kterého se účastní.

§ 10

Vojenský stejnokroj a jeho nošení

(1) Voják v záloze ve službě je povinen nosit vojenský stejnokroj, vojenské odznaky a jinou předepsanou vojenskou výstroj¹⁾. Výjimku z povinnosti nosit vojenský stejnokroj může tomuto vojákovi povolit velitel útvaru.

(2) Voják v záloze ve službě může vycestovat mimo území České republiky ve vojenském stejnokroji pouze při plnění služebních úkolů.

§ 11

Zproštění výkonu služby

Při důvodném podezření ze spáchání trestného činu nebo ze závažného porušení služebních povinností, ohrožoval-li by další výkon služby důležitý zájem služby nebo objasňování jeho činu, může být voják v záloze ve službě zproštěn výkonu služby v jeho služebním zařazení a pověřen plněním jiných služebních úkolů, než úkolů, které vyplývají z jeho služebního zařazení.

§ 12

Služební volno

(1) Voják v záloze ve službě má nárok na služební volno v délce 2 dnů při úmrtí rodiče, manžela, registrovaného partnera, druhá, dítěte, sourozence, pěstouna a osvojitele a na vlastní svatbu.

(2) Voják v záloze ve službě má nárok na služební volno v délce 10 dnů při živelní pohromě, která postihla jeho nebo osoby uvedené v odstavci 1.

¹⁾ § 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

(3) Doba služebního volna se započítává do celkové délky služby.

(4) Důvody zakládající nárok na služební volno je voják v záloze ve službě povinen prokázat.

(5) Služební volno uděluje služební orgán.

(6) Voják v záloze ve službě se místo udělení služebního volna ze služby předčasně propustí, pokud do ukončení jeho služby zbývá doba kratší než

a) 3 dny v případech uvedených v odstavci 1, nebo

b) 11 dnů v případě uvedeném v odstavci 2.

§ 13

Služební hodnocení

Služební hodnocení vojáka v záloze ve službě zpracovává služební orgán po ukončení ucelené části výcviku nebo služby písemně a voják musí být se služebním hodnocením seznámen. Ministerstvo obrany (dále jen „ministerstvo“) stanoví vyhláškou postup při služebním hodnocení vojáka v záloze ve službě a jeho kritéria.

§ 14

Zvláštnosti průběhu služby vojákyně v záloze ve službě

Služební orgán neprodleně propustí ze služby těhotnou vojákyni v záloze ve službě poté, co tato oznámí a doloží, že je těhotná.

CELEX 31992L0085

ČÁST TŘETÍ

OMEZENÍ PRÁV VOJÁKA V ZÁLOZE VE SLUŽBĚ A KÁZEŇSKÉ PRÁVO

Hlava I

Omezení práv

§ 15

Sdružovací právo

Voják v záloze ve službě může být členem politické strany, politického hnutí nebo odborové organizace. Činnost v jejich prospěch však může vykonávat pouze v době svého osobního volna a mimo vojenské objekty. Při této činnosti je vojákovi v záloze ve službě zakázáno nosit vojenský stejnokroj.

§ 16

Hospodářská práva

Voják v záloze ve službě může vykonávat jinou výdělečnou činnost nebo právně jednat v souvislosti s výdělečnou činností vykonávanou mimo vojenskou činnou službu, pokud to plnění služebních úkolů nevyklučuje.

Hlava II

Kázeňský přestupek vojáka v záloze ve službě a řízení o něm

§ 17

(1) Jako kázeňský přestupek se vyřídí též jednání vojáka v záloze ve službě označené jako skutková podstata přestupku podle jiného zákona²⁾, pokud se tohoto jednání voják dopustil při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s jejím výkonem.

(2) Řízení o kázeňském přestupku zahájí a o kázeňském přestupku rozhodne velitel útvaru, a to i v případě, že voják v záloze již není ve výkonu vojenské činné služby.

ČÁST ČTVRTÁ

NATURÁLNÍ A PENĚŽNÍ NÁLEŽITOSTI

Hlava I

Naturální náležitosti

§ 18

Proviantní náležitosti

(1) Voják v záloze ve službě má nárok na bezplatné stravování.

(2) Vojákovi v záloze ve službě lze poskytnout jiné potraviny nebo náhradu v penězích namísto výdeje teplé stravy, pokud ji nebylo možné zabezpečit.

(3) Při souběhu nároku na náhradu v penězích namísto výdeje teplé stravy a cestovních náležitostí zabezpečujících jeho stravování (dále jen „stravné“) náleží vojákovi v záloze ve službě stravné.

§ 19

Výstrojní náležitosti

Voják v záloze ve službě má nárok na bezplatnou výpůjčku vojenské výstroje k zabezpečení jeho povinnosti nosit vojenský stejnokroj.

§ 20

Cestovní náležitosti

(1) Voják v záloze ve službě má při výkonu vojenského zaměstnání nárok na bezplatné poskytnutí přepravy vojenskou technikou.

²⁾ Například zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

(2) Nelze-li vojákovi v záloze ve službě poskytnout bezplatnou přepravu podle odstavce 1, má nárok na náhradu prokázaných jízdních výdajů a nutných vedlejších výdajů v penězích.

§ 21 **Ubytování**

(1) Voják v záloze ve službě má nárok na bezplatné ubytování poskytované ve vojenském ubytovacím zařízení. Ve zvláštních případech je mu poskytnuto bezplatné ubytování i mimo vojenské ubytovací zařízení.

(2) Nelze-li vojákovi v záloze ve službě poskytnout bezplatné ubytování ve vojenském ubytovacím zařízení, má nárok na náhradu prokázaných účelně vynaložených výdajů za ubytování v penězích.

§ 22

Ministerstvo stanoví vyhláškou rozsah a způsob poskytování proviantních náležitostí, výstrojních náležitostí a ubytování.

Hlava II **Peněžní náležitosti**

§ 23 **Obecné podmínky poskytování peněžních náležitostí**

(1) Peněžními náležitostmi se rozumí služné, příplatek za službu v zahraničí, zvláštní příplatek, odměna vojáka v aktivní záloze, motivační odměna vojáka v aktivní záloze a stanovené druhy náhrad.

(2) Služné, příplatek za službu v zahraničí a zvláštní příplatek náleží vojákovi v záloze ve službě za každý započatý den služby.

(3) Vojákovi v záloze ve službě nevzniká nárok na peněžní náležitosti za den, ve kterém měl dobu neomluvené nepřítomnosti ve službě.

§ 24 **Služné**

Vojákovi v záloze ve službě náleží za dobu služby služné podle hodnosti stanovené pro služební místo, na kterém je služebně zařazen, ve výši odpovídající služebnímu tarifu vojáka z povolání pro tuto hodnost.

§ 25

Příplatek za službu v zahraničí

Vojákov v záloze ve službě vyslanému k výkonu služby v operačním nasazení podle branného zákona náleží po dobu služby mimo území České republiky příplatek za službu v zahraničí, který náleží vojáku z povolání vyslanému do zahraniční operace.

§ 26

Odměna a motivační odměna

(1) Voják v aktivní záloze, který absolvoval v kalendářním roce minimálně jedno pravidelné vojenské cvičení nebo povinné vojenské cvičení anebo službu v operačním nasazení, má nárok na odměnu ve výši 1 000 Kč měsíčně.

(2) Voják v aktivní záloze, který je zároveň studentem vysoké školy, má místo odměny podle odstavce 1 nárok na motivační odměnu ve výši 20 000 Kč za rok, pokud absolvoval v kalendářním roce minimálně jedno pravidelné nebo povinné vojenské cvičení anebo službu v operačním nasazení.

(3) Dojde-li k zařazení vojáka do aktivní zálohy nebo jeho vyřazení z aktivní zálohy v průběhu kalendářního měsíce, má tento nárok na poměrnou část odměny podle počtu kalendářních dní zařazení do aktivní zálohy.

(4) Dojde-li k zařazení vojáka do aktivní zálohy nebo jeho vyřazení z aktivní zálohy v průběhu studia vojáka v aktivní záloze, má tento nárok na poměrnou část motivační odměny podle počtu kalendářních dní zařazení do aktivní zálohy.

(5) Dojde-li k zahájení nebo řádnému ukončení vysokoškolského studia vojáka v době jeho zařazení do aktivní zálohy v průběhu kalendářního roku, má voják v aktivní záloze nárok na poměrnou část motivační odměny podle počtu dnů trvání vysokoškolského studia po dobu zařazení do aktivní zálohy v příslušném kalendářním roce.

Hlava III

Společná ustanovení k naturálním a peněžním náležitostem

§ 27

Splatnost peněžních náležitostí

(1) Služné, příplatek za službu v zahraničí, zvláštní příplatek a stanovené druhy náhrad jsou splatné v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém na ně vojákov v záloze ve službě vznikl nárok. Při propuštění ze služby se služné, příplatek za službu v zahraničí, zvláštní příplatek a stanovené druhy náhrad vyplátí v nejbližším pravidelném výplatním termínu, který stanoví ministerstvo.

(2) Odměnu a motivační odměnu vyplácí příslušný vojenský správní úřad. Odměna nebo motivační odměna se vyplácí jedenkrát za rok, a to do konce měsíce ledna následujícího po roce, za který odměna nebo motivační odměna vojákov v aktivní záloze náležela. Dojde-li k vyřazení z aktivní zálohy v průběhu kalendářního roku nebo v průběhu studia, příslušný vojenský správní úřad vyplátí odměnu nebo motivační odměnu do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém došlo k vyřazení z aktivní zálohy.

§ 28

Výplata peněžních náležitostí

(1) Peněžní náležitosti se vyplácejí v české měně a zaokrouhlují se na celé koruny směrem nahoru. Poměrná část služného a zvláštního příplatku se vypočte jako podíl měsíční výše služného nebo zvláštního příplatku a počtu kalendářních dnů v příslušném kalendářním měsíci násobený počty kalendářních dnů vojenské činné služby.

(2) Peněžní náležitosti se vyplácejí bezhotovostně na náklad a nebezpečí České republiky na platební účet určený vojákem ve službě, a to tak, aby byly na účet připsány nejpozději v den pravidelného výplatního termínu.

(3) Vojákově v záloze ve službě při službě v operačním nasazení vyslanému do zahraničí lze na jeho žádost vyplatit v hotovosti zálohu na příplatek za službu v zahraničí, a to i v cizí měně. Pro přepočtení příplatku za službu v zahraničí na cizí měnu se použije kurz vyhlášený Českou národní bankou pro první den v měsíci, za který příplatek náleží.

(4) Při měsíčním vyúčtování peněžních náležitostí předá ministerstvo vojákově ve službě doklad obsahující údaje o jednotlivých složkách peněžních náležitostí a o provedených srážkách. Neumožňuje-li výkon služby předání tohoto dokladu, učiní tak služební orgán v nejbližším vhodném termínu. Na žádost vojáka v záloze ve službě mu služební orgán umožní nahlédnout do dokladů, na jejichž základě byly peněžní náležitosti vypočteny.

(5) Služební orgán může povolit vojákově v záloze ve službě hotovostní výplatu peněžních náležitostí. Voják v záloze ve službě může písemně zmocnit k přijetí peněžních náležitostí v hotovosti jinou fyzickou osobu.

§ 29

Srážky ze služného, příplatku za službu v zahraničí a zvláštního příplatku

(1) Ze služného, příplatku za službu v zahraničí a zvláštního příplatku lze srazit

- a) daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- b) pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti,
- c) pojistné na všeobecné zdravotní pojištění,
- d) pojistné na důchodové spoření,
- e) nevyúčtovanou zálohu na cestovní náhrady nebo jiné nevyúčtované zálohy poskytnuté vojákově ve službě k plnění služebních úkolů,
- f) zálohu na příplatek za službu v zahraničí, kterou je voják povinen vrátit proto, že nebyly splněny podmínky pro jeho přiznání, nebo
- g) částku postíženou výkonem rozhodnutí nařízeným soudem, správním úřadem, služebním orgánem nebo orgánem zmocněným k tomu zákonem.

(2) Jinou srážku ze služného, příplatku za službu v zahraničí a zvláštního příplatku lze provést jen na základě dohody o srážkách uzavřené mezi služebním orgánem a vojákem v záloze ve službě nebo vojákem v záloze.

(3) Pro určení pořadí a podmínek srážek podle odstavců 1 a 2 se použijí ustanovení zákoníku práce obdobně.

§ 30
Průměrný výdělek

(1) Pro zjištění průměrného výdělku se použijí ustanovení o průměrném výdělku zákoníku práce obdobně s tím, že mzdou nebo platem se rozumí služné a zvláštní příplatek. K ostatním peněžním náležitostem se nepřihlíží.

(2) Za odpracovanou dobu se pro účely zjištění průměrného výdělku považuje doba 40 hodin v kalendářním týdnu, která se rovnoměrně rozvrhne na obvyklé pracovní dny.

ČÁST PÁTÁ

NÁHRADA MAJETKOVÉ ÚJMY ZPŮSOBENÉ VOJÁKOVI V ZÁLOZE

§ 31
Obecná povinnost statut nahradit škodu vojákovu v záloze

Majetkovou újmu způsobenou vojákovu v záloze ve službě v přímé souvislosti s ní nebo pro výkon služby porušením právní povinnosti, je povinen nahradit stát.

§ 32
Povinnost nahradit škodu na věcech odložených vojákem v záloze

(1) Stát je povinen nahradit škodu na věcech, které voják v záloze ve službě při výkonu vojenské činné služby nebo v přímé souvislosti s ním odložil na určené nebo obvyklé místo, jen do výše 16 000 Kč.

(2) Jestliže škoda na věcech odložených vojákem v záloze ve službě byla způsobena jiným vojákem nebo jestliže nadřízený převzal tyto věci do úschovy, hradí se škoda bez omezení.

(3) Služební orgány jsou povinny vytvořit podmínky pro bezpečné ukládání věcí.

(4) Nárok na náhradu škody zaniká, jestliže vznik škody voják v záloze ve službě bez zbytečného odkladu neohlásil nadřízenému, nejpozději však do 15 dnů ode dne, kdy se o škodě dověděl.

(5) Stát má povinnost nahradit škodu způsobenou na věcech vojáka v záloze ve službě při výkonu vojenského zaměstnání nebo v přímé souvislosti s ním anebo při odvracení nebezpečí hrozícího životu nebo zdraví anebo škody hrozící majetku.

ČÁST ŠESTÁ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O SLUŽBĚ VOJÁKA V AKTIVNÍ ZÁLOZE

Hlava I

Podmínky zařazení a vyřazení z aktivní zálohy

Podmínky zařazení do aktivní zálohy

§ 33

(1) Podmínkou zařazení do aktivní zálohy je

- a) státní občanství České republiky,
- b) zdravotní způsobilost vojáka v záloze a rozhodnutí krajského vojenského velitelství o schopnosti k výkonu vojenské činné služby podle branného zákona,
- c) trestní bezúhonnost,
- d) nepodporování, nepropagování nebo nesympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, a
- e) složení vojenské přísahy.

(2) V rozhodnutí o zařazení do aktivní zálohy se uvede hodnost, která vojákovu v aktivní záloze přísluší, vojenský útvar nebo vojenské zařízení, pro který je voják v aktivní záloze připravován, služební místo a jemu odpovídající hodnost, výše odměny nebo motivační odměny a doba zařazení do aktivní zálohy.

(3) U vojáka v záloze zařazeného do zvláštní kategorie povinné zálohy³⁾ se před vydáním rozhodnutí o zařazení do aktivní zálohy podmínky podle odstavce 1 nezjišťují. To platí i v případě vydání dalšího rozhodnutí o zařazení vojáka do aktivní zálohy s účinností dnem následujícím po dni skončení účinnosti předchozího rozhodnutí o zařazení do aktivní zálohy.

§ 34

(1) Trestně bezúhonný není voják v záloze, který byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen.

(2) Voják v záloze prokáže čestným prohlášením, že nepodporuje, nepropaguje a nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou a rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob.

§ 35

Do aktivní zálohy se nezařazují vojáci v záloze, kterým se podle § 25 branného zákona stanoví výjimka z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu.

³⁾ § 27 odst. 2 zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

§ 36

Vyřazení z aktivní zálohy

(1) Voják v aktivní záloze se z ní před uplynutím doby, na kterou byl do ní zařazen, vyřadí rozhodnutím ředitele krajského vojenského velitelství o vyřazení z aktivní zálohy z důvodu

- a) zániku branné povinnosti,
- b) vzniku překážky pro zařazení do aktivní zálohy uvedené v § 35,
- c) těhotenství,
- d) zániku potřeby ozbrojených sil České republiky,
- e) ztráty způsobilosti pro další výkon služby podle závěrů dvou po sobě jdoucích služebních hodnocení,
- f) povolání do služebního poměru vojáka z povolání nebo přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru,
- h) pozbytí jakékoliv podmínky podle § 33 odst. 1,
- i) dosažení důchodového věku podle jiného právního předpisu⁴⁾, nebo
- j) odnětí hodnosti.

(2) Vojáka v aktivní záloze lze vyřadit z aktivní zálohy před uplynutím doby, na kterou byl do ní zařazen, na základě jeho žádosti z důvodů hodných zvláštního zřetele. Žádost doplněná potvrzeními, které osvědčují existenci dále uvedených důvodů, se podává příslušnému vojenskému správnímu úřadu.

(3) Za důvody hodné zvláštního zřetele podle odstavce 2 se považují zejména

- a) úmrtí, závažné onemocnění nebo úraz osoby uvedené v § 12 odst. 1 vyžadující dlouhodobou osobní přítomnost vojáka v aktivní záloze,
- b) živelní pohroma, která postihla vojáka v aktivní záloze nebo osobu blízkou vojáka,
- c) sociální nebo majetkové obtíže vojáka v aktivní záloze,
- d) voják v aktivní záloze se stane otcem anebo osvojitelem jednoho nebo více dětí nebo mu bylo dítě nebo děti svěřeny do pěstounské péče rozhodnutím soudu a o toto dítě nebo tyto děti ve věku do 15 let osobně pečuje, nebo
- e) voják v aktivní záloze na základě rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I, nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II až IV podle zákona o sociálních službách⁵⁾, pokud žije s vojákem ve společné domácnosti a tuto péči jí nemůže poskytovat jiný člen rodiny vojáka v aktivní záloze; podmínka společné domácnosti se nevyžaduje, jde-li o osobu blízkou.

(4) Voják v aktivní záloze se z aktivní zálohy vyřadí dnem určeným v rozhodnutí ředitele krajského vojenského velitelství o jeho vyřazení z aktivní zálohy.

⁴⁾ § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Hlava II

Finanční podpora zaměstnavateli

§ 37

(1) Zaměstnavatel, jehož zaměstnanec zařazený do aktivní zálohy nekonal práci pro překážku v práci v obecném zájmu z důvodu povolání k výkonu plánovaného pravidelného vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení, má za tuto dobu nárok na finanční podporu ve výši dvou třetin průměrné hrubé měsíční nominální mzdy v národním hospodářství naposledy vyhlášené Českým statistickým úřadem přede dnem nástupu vojenské činné služby (dále jen „průměrná mzda“).

(2) Zaměstnavatel, jehož zaměstnanec zařazený do aktivní zálohy nekonal práci pro překážku v obecném zájmu z důvodu povolání k výkonu neplánovaného pravidelného vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení, má za tuto dobu nárok na finanční podporu ve výši průměrné mzdy.

(3) Nekonal-li voják v aktivní záloze pravidelné vojenské cvičení nebo službu v operačním nasazení celý kalendářní měsíc, náleží zaměstnavateli poměrná část finanční podpory za dny, ve kterých u zaměstnance trvala překážka v práci.

§ 38

(1) Plánovaným pravidelným vojenským cvičením nebo službou v operačním nasazení vojáka v aktivní záloze se pro potřeby tohoto zákona rozumí vojenská činná služba, jejíž předpokládané datum zahájení a ukončení je vojákovi a jeho zaměstnavateli oznámeno vojenským správním úřadem nejpozději do 30. listopadu kalendářního roku předcházejícího době výkonu činné služby vojáka v aktivní záloze, nebo do 30 dnů od zařazení vojáka v záloze do aktivní zálohy na probíhající kalendářní rok.

(2) O přiznání finanční podpory zaměstnavateli na základě jeho žádosti rozhodne vojenský správní úřad příslušný podle místa trvalého pobytu vojáka v aktivní záloze. Žádost o finanční podporu zaměstnavateli lze podat nejdříve den následující po ukončení vojenského cvičení vojáka v aktivní záloze; v případě služby v operačním nasazení nejdříve poslední den kalendářního čtvrtletí, ve kterém byla služba v operačním nasazení vojákem vykonána.

(3) Vojenský správní úřad vyplatí finanční podporu zaměstnavateli do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí se zaokrouhlením na celé koruny směrem nahoru, a to bezhotovostně na náklad a nebezpečí České republiky na platební účet určený zaměstnavatelem.

ČÁST SEDMÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Hlava I Společná ustanovení

§ 39

Účastníkem řízení ve věcech služby je voják v záloze ve službě, bývalý voják v záloze ve službě, voják v aktivní záloze, bývalý voják v záloze nebo pozůstalí po nich.

§ 40

Je-li v řízení posuzována vojákem v aktivní záloze nebo vojákem v záloze ve službě tvrzená skutečnost, že byl přímo nebo nepřímo diskriminován na základě své rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, náboženského vyznání, víry nebo světového názoru, má ji služební orgán za prokázanou, pokud v řízení nevyšel najevo opak.

CELEX 32000L0043

CELEX 32000L0078

CELEX 32006L0054

§ 41

Personálním rozkazem se rozhoduje ve věcech výkonu služby o

- a) zařazení do hodnostního sboru a jmenování do hodnosti,
- b) odvelení,
- c) zproštění výkonu služby,
- d) stanovení služného,
- e) stanovení příplatku za službu v zahraničí, nebo
- f) stanovení zvláštního příplatku.

§ 42

Odvolání proti rozhodnutím o odnětí hodnosti nemá odkladný účinek.

§ 43

(1) Působnost ředitele krajského vojenského velitelství vykonává ředitel Vojenského zpravodajství v případech podle § 33 a 36 u osob, které žádají o zařazení do aktivní zálohy ve služebním zařazení u Vojenského zpravodajství, nebo mají být z této aktivní zálohy vyřazeni.

(2) Působnost vojenského správního úřadu vykonává ředitel Vojenského zpravodajství v případech podle § 27, 38 a 45 u vojáků v aktivní záloze ve služebním zařazení u Vojenského zpravodajství.

§ 44

Na služební poměr vojáků v záloze podle tohoto zákona se ustanovení § 6 odst. 2, 5 a 6, § 6a, 7, 10, 10a, 11, 12, 18 až 20, 21a, 22, 32 až 38, 42, 60, 61, 61a, 64, 68a, 68e až 68g, 69, 70, 70a, 70b, 97, 97a, 131 až 143 zákona o vojácích z povolání nepoužijí.

Hlava II Přechodná a zrušovací ustanovení

§ 45

- (1) Vojákovi v záloze, který má v den účinnosti tohoto zákona hodnost
- a) štábní rotmistr nebo podpraporčík, přísluší hodnost praporčík,
 - b) podporučík, přísluší hodnost poručík.

(2) Plánovaná vojenská cvičení vojáků v aktivní záloze v kalendářním roce, ve kterém nabyl účinnosti tento zákon, oznámí vojenský správní úřad vojákovi v aktivní záloze a jeho zaměstnavateli do 1 měsíce ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 46

Zrušuje se:

1. Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze.
2. Část druhá zákona č. 128/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon), ve znění zákona č. 238/2000 Sb., zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
3. Část třicátá první zákona č. 413/2005 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
4. Část osmá zákona č. 305/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
5. Část dvanáctá zákona č. 306/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
6. Část třetí zákona č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii).
7. Nařízení vlády č. 39/2008 Sb., kterým se upravuje výše služného vojáků v záloze povolovaných na vojenské cvičení.
8. Vyhláška č. 271/1999 Sb., kterou se stanoví výše zástupného a příplatků a podrobnější podmínky k poskytování peněžních náležitostí vojákům v základní nebo náhradní službě a vojákům v záloze povoláním na vojenské cvičení.
9. Vyhláška č. 272/1999 Sb., o rozsahu a způsobu poskytování naturálních náležitostí vojákům v základní nebo náhradní službě a vojákům v záloze povoláním na vojenské cvičení.

ČÁST OSMÁ

ÚČINNOST

§ 47

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva k zákonu o službě vojáků v záloze

Obecná část

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

Důvod předložení a cíle

Návrh zákona o službě vojáků v záloze (dále jen „návrh zákona“) je předkládán v reakci na právní i faktické změny, které nastaly od doby přijetí zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stávající zákon“).

Mezi tyto změny lze v první řadě uvést zrušení povinné vojenské služby a profesionalizaci armády. V souvislosti s těmito změnami a klesajícím rozpočtem Ministerstva obrany byly jako nutná reakce vlády přijaty Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky (dále jen „Koncepce mobilizace“) a Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky (dále jen „Koncepce aktivní zálohy“).

Návrh zákona přináší návrh právní úpravy nezbytné pro realizaci legislativních opatření daných uvedenými koncepcemi, zejména Konceptí aktivní zálohy. Návrh zákona si klade za hlavní cíl umožnit zvýšení participace občanů na obraně vlasti, a tím zefektivnit chod ozbrojených sil České republiky (dále jen „ozbrojené síly“), což je potřebné pro jejich adaptaci na současnou komplikovanou bezpečnostní situaci ve světě při velmi nízkém rozpočtovém rámci, který je ozbrojeným silám poskytován.

Název

Zákon o službě vojáků v záloze.

Definice problému

Schválená Koncepce mobilizace předpokládá provádění určitých opatření směřujících k přípravě ozbrojených sil k obraně již v době před vyhlášením stavu ohrožení státu. Jedním z těchto opatření je nový druh vojenského cvičení – povinné vojenské cvičení, ve kterém se v reakci na možné zhoršování bezpečnostní situace ve světě začne připravovat dostatečná záloha ozbrojených sil.

Koncepce aktivní zálohy předpokládá s vyšší podporou možnosti občanů podílet se na zajišťování obrany České republiky prostřednictvím účasti v aktivní záloze. K podpoře má dojít zvýšením finanční motivace pro službu v aktivní záloze včetně finanční podpory zaměstnavatelů vojáků v aktivní záloze. Současně jsou rozšířeny úkoly aktivní zálohy na možnost podílet se na plnění úkolů ozbrojených sil v rámci operačního nasazení i mimo území České republiky. Pro zvýšení jejich počtu pak Koncepce aktivní zálohy počítá se zavedením povinné služby vojáka v aktivní záloze pro bývalého vojáka z povolání (zavedení povinné služby bývalých vojáků z povolání v aktivní záloze v souladu se schválenou Konceptí aktivní zálohy je obsahem současně předkládané novely branného zákona).

Protože stávající právní úprava tyto nové instituty nezná, je třeba je začlenit do právního řádu.

Návrh zákona je předkládán podle Plánu legislativních prací vlády na rok 2013.

Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Průběh služby vojáků v záloze a některé právní poměry vojáků v záloze upravuje stávající zákon a nařízení vlády č. 39/2002 Sb., kterým se upravuje výše služného vojáků v základní nebo náhradní službě a vojáků v záloze povolaných na vojenské cvičení, a nařízení vlády č. 39/2008 Sb., kterým se upravuje výše služného vojáků v záloze povolaných na vojenské cvičení. S účinností zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (dále jen „branný zákon“), kterým byla k 22. prosinci 2004 zrušena základní a náhradní služba, jde ve značné míře o věcně a právně překonanou právní úpravu.

Výše zmíněné je možno dovést též z hlediska provázanosti zákonů, kdy stávající zákon upravuje průběh vojenské činné služby zejména ve vztahu k zrušenému zákonu č. 218/1999 Sb., branný zákon, ve znění pozdějších předpisů, resp. k platnému brannému zákonu, který tento zákon nahradil. Upravuje tak pouze právní poměry osob, které konají vojenskou činnou službu formou základní služby, náhradní služby a vojenských cvičení na území České republiky. Tato úprava je z hlediska koncepčních záměrů zcela nedostatečná.

Identifikace dotčených subjektů

Vzhledem k obsahu návrhu zákona a připravovaným změnám v ostatních právních předpisech branného zákonodárství, se nová právní úprava dotkne všech občanů České republiky, kteří podléhají branné povinnosti – studentů, zaměstnanců a jejich zaměstnavatelů, nezaměstnaných i osob samostatně výdělečně činných.

Dotčenými státními orgány budou zejména Ministerstvo obrany, Ministerstvo práce a sociálních věcí⁶ a Ministerstvo vnitra⁷.

Popis cílového stavu

Účelem nově navrhované právní úpravy je vytvořit zákonný rámec pro průběh vojenské činné služby v návaznosti na Bílou knihu o obraně (schválena usnesením vlády České republiky č. 369 z 18. května 2011), Koncepti mobilizace (schválenou usnesením vlády České republiky č. 51 z 23. ledna 2013) a Koncepti aktivní zálohy (schválenou usnesením vlády České republiky č. 52 z 23. ledna 2013). Uvedené dokumenty předpokládají, při snižujícím se počtu vojáků z povolání k udržení schopností Armády České republiky, nasazení vojáků v aktivní záloze, a to jak na území České republiky, tak i v zahraničních operacích. K tomuto cíli je třeba zavést a upravit do právního předpisu příslušné nové instituty a upravit ty stávající instituty, které s touto službou přímo souvisejí.

Navrhovaný zákon bude tudíž v návaznosti na novelizovaný branný zákon upravovat průběh služby vojáků:

- a) v povinné záloze v rámci dobrovolných vojenských cvičení, povinných vojenských cvičení a služba v operačním nasazení při živelných katastrofách,
- b) v aktivní záloze v rámci pravidelných vojenských cvičení, dobrovolných vojenských cvičení, povinných vojenských cvičení a služby v operačním nasazení. Službu

⁶ úprava pracovněprávních předpisů ve vztahu k výkonu vojenské činné služby

⁷ úprava rozsahu výluky z odpovědnosti za přestupek

v operačním nasazení budou vojáci v aktivní záloze vykonávat jak na území České republiky, tak i v zahraničí.

Služba vojáků v záloze se realizuje ve veřejnoprávním poměru k České republice jako prostředek plnění občanských povinností v rámci vojenské činné služby. Jejich služební poměr je však na rozdíl od služebního poměru vojáka z povolání nebo příslušníka bezpečnostních sborů. Především jde o míru zásahů vyplývajících ze služebního poměru do jeho základních práv a svobod. S ohledem na krátkodobost jejich vojenské činné služby není účelné ani přiměřené, aby byla např. absolutně omezována jejich sdružovací právo v oblasti politické a odborové. Nejzřetelnějším je rozdíl v souběhu jiné výdělečné (závislé) činnosti se služebním poměrem. V praxi tedy nemusí ukončit své civilní zaměstnání před nástupem do služebního poměru, jeho faktický výkon je omezen podle potřeb ozbrojených sil a po ukončení vojenské činné služby v něm plynule pokračuje. Naopak existence tohoto právního vztahu je chráněna, např. zákoníkem práce (§ 204) je výkon vojenské činné služby považován za překážku v obecném zájmu a zaměstnavateli je zakázáno v době výkonu vojenské služby dát vojákovi výpověď.

Zákon upraví instituty, které souvisejí s průběhem služby vojáků v povinné záloze a vojáků v aktivní záloze povolaných k výkonu vojenské činné služby. Jde o dobu služby ve vojenské hodnosti vojáků v průběhu vojenské činné služby, rozvržení doby služby, naturální a peněžní nároky, povinnost hradit újmu způsobenou vojákovi, rozhodování ve věcech týkajících se vojenské činné služby a vojenského kázeňského práva.

Zhodnocení rizika

Snižování státního rozpočtu v kapitole rezortu Ministerstva obrany vede k poklesu personální naplněnosti vojenských útvarů, k poklesu tempa modernizace ozbrojených sil a ke snížení atraktivnosti služby vojáka z povolání. Řešením tohoto problému je částečně zatraktivnění služby vojáků z povolání jejich transparentním a odpovídajícím ohodnocením. Při omezeném rozpočtu je to možné pouze dalším snižováním počtu personálu. To je rovněž příčinou snižování schopností ozbrojených sil, a tím i úrovně zajištění obrany České republiky.

K udržení schopností ozbrojených sil je proto nezbytné hledat jiné způsoby zapojení občanů, a to i prostřednictvím vojenských cvičení vojáků v povinné a aktivní záloze. V rámci nich se budou formou vojenského výcviku připravovat k plnění úkolů ozbrojených sil jak v době míru, tak při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Současné mezinárodní závazky v oblasti zapojení ozbrojených sil České republiky do operací mezinárodních organizací odpovídají ve srovnání s jinými vyspělými státy poměru k počtu obyvatel. Pokles počtu profesionálních vojáků však způsobil, že mezinárodní závazky jsou plněny pouze za cenu omezení doby regenerace mezi jednotlivými zahraničními operacemi. Tento stav je dlouhodobě neudržitelný. Zapojení aktivní zálohy jako krátkodobého účelového navýšení schopností ozbrojených sil je přijatelnou alternativou proti požadavku na výrazně vyšší rozpočtové pokrytí navýšení počtu vojáků z povolání.

V současnosti zavedený model aktivní zálohy v České republice se ukázal jako velmi málo účinný. Počet zájemců o zařazení do aktivní zálohy se dlouhodobě pohybuje těsně na 1 000 osob a od vzniku tohoto druhu zálohy v roce 2002 má sestupnou tendenci. Což je pro efektivní využití ve prospěch ozbrojených sil nedostatečné. Právní překážku pro jejich využití pro celé spektrum úkolů ozbrojených sil odstraňuje současně předkládaná novela branného zákona. Ta současně přechodem od principu zařazování do aktivní zálohy dohodou

k čistému vrchnostenskému rozhodování o zařazení i vyřazení z aktivní zálohy zabezpečuje skutečnou schopnost nasazení aktivní zálohy. V současné době totiž zařazení do aktivní zálohy může voják ukončit pouhým doručením výpovědi dohody vojenskému správnímu úřadu, a to i bez udání důvodu. Návrh zákona o službě vojáků v záloze pak obsahuje druhou stranu této úpravy, která má zabezpečit atraktivnější pozice vojáka v aktivní záloze. Pokud by nedošlo k jeho přijetí, budou mít úpravy v branném zákoně spíše negativní dopad na počty osob dobrovolně vstupujících do aktivní zálohy i mnohem větší snahu o vyhnutí se zařazení do aktivní zálohy z řad bývalých vojáků z povolání.

Nepřijetím nové právní úpravy o průběhu služby vojáků v záloze by mohlo dojít k narušení vazeb zákonů branného zákonodárství. Např. branný zákon stanoví službu v operačním nasazení jako samostatný druh vojenské činné služby, v jejímž rámci se předpokládá i možnost služby v zahraničí, ale vysílání vojáků v aktivní záloze do zahraničních operací by při zachování současného stavu nebylo možné, neboť chybí zákonný nástroj pro realizaci takovéto služby. Nebylo by také možné zahájit přípravu záloh pro rozvinutí ozbrojených sil při zhoršení bezpečnostní situace apod.

Návrh variant řešení

Návrh možných řešení z hlediska legislativně právního

Varianta 1. nulová varianta, tj. varianta s využitím stávající právní úpravy.

Průběh služby vojáků v záloze upravuje stávající zákon. S účinností branného zákona, byla základní a náhradní služba zrušena. Vzhledem k tomu, že stávající zákon vychází především z potřeb regulace zrušené základní a náhradní služby je hůře aplikovatelný na situaci, kdy se těžiště úpravy přesunulo na vojenskou činnou službu vojáků v záloze. Stávající zákon neobsahuje potřebné instituty v oblasti služby, kterou budou v budoucnosti vykonávat vojáci v povinné a aktivní záloze ozbrojených sil. Z tohoto důvodu předkladatel hodnotí nulovou variantu jako nepřijatelnou.

Varianta 2. varianta zpracování novely stávajícího právního předpisu.

Tato varianta by si vyžádala rozsáhlou úpravu stávajícího textu v návaznosti na schválené koncepční záměry a předkládanou novelu branného zákona. Natolik rozsáhlá a současně systémová změna stávajícího zákona je řešením, které neodpovídá požadavkům Legislativních pravidel vlády, které jsou kladeny na novelu právního předpisu.

Varianta 3. varianta zpracování zcela nového právního předpisu, který bude aktuálně v celém rozsahu reagovat na navrhované změny.

Koncepčně zcela nové pojetí služby vojáků v povinné a aktivní záloze si vyžaduje zavedení nových institutů. Zavede se povinná služba v aktivní záloze pro bývalé vojáky z povolání, včetně služby v operačním nasazení. Tomu bude odpovídat nová úprava finančního ocenění vojáků v činné službě a podpora jejich zaměstnavatelů. Průběh služby vojáků v aktivní záloze se obsahově i zabezpečením přiblíží službě vojáka z povolání. Pro přípravu záloh pro válečný konflikt se zavede povinný výkon branné povinnosti při vládou vyhlášených opatřeních.

Z uvedeného předkladatel dovozuje, že varianta 3 představuje optimální formu řešení nastíněného problému. Dále proto bude pracováno jen s touto variantou.

Vyhodnocení nákladů a přínosů

Identifikace nákladů a přínosů

Při posuzování nákladů a přínosů byly zohledněny ty náklady, které by vznikly navýšením služného vojáků v povinné a aktivní záloze na výši platu vojáků z povolání, zvýšením odměn vojákům v aktivní záloze, vyplácením motivační odměny studentům civilních vysokých škol-vojáků v aktivní záloze a vyplácením podpory zaměstnavatelům v případech, kdy bude jeho zaměstnanec-voják v aktivní záloze povolán k výkonu vojenské činné služby. S těmito náklady počítají výše uvedené koncepce schválené vládou České republiky.

Na straně přínosu bude především zohledněn rozdíl mezi náklady na službu vojáků z povolání a náklady na navýšení počtu připravené zálohy k doplnění ozbrojených sil včetně zvýšení podílu občanů na obraně země.

Náklady

Při vyhodnocování nákladů v jednotlivých složkách vychází materiál z hodnot vypočtených z průměru vynakládaných rozpočtových prostředků ministerstva v posledních letech. Průměrný příjem vojáků v záloze z jejich civilního zaměstnání použitý u podpory zaměstnavatelů vojáků v aktivní záloze vychází z náhrad skutečně vyplacených vojenskými správními úřady vojákům povolaným v roce 2012 na vojenské cvičení v rámci aktivní zálohy.

Počty vojáků v aktivní záloze použité ve vzorových propočtech vycházejí ze současného počtu těchto vojáků (1 000 osob) a předpokládaného maximálního počtu vojáků v aktivní záloze (5 000 osob), který by byl optimální z pohledu poměru mezi počtem profesionálních vojáků a vojáků v aktivní záloze. Tohoto počtu však reálně s ohledem na náklady nebude dosaženo podle výhledu rozvoje ozbrojených sil České republiky ani za 10 let. Současně vzorové výpočty nákladů počítají, že počet studentů v celkovém počtu vojáků v aktivní záloze nepřekročí jednu čtvrtinu. Jde o kvalifikovaný odhad vycházející ze zkušeností rekrutačních středisek s počty osob, které se informují o možnosti zařazení do aktivní zálohy.

Služné poskytované vojákovi v aktivní záloze za každý den výkonu vojenské činné služby

Varianta A (současný stav)

Vojákům v povinné a aktivní záloze povolaným k výkonu vojenské činné služby je vypláceno služné podle dosažené vojenské hodnosti, které má charakter kapesného. Služné nezabezpečuje životní potřeby rodiny vojáka v této službě včetně bydlení a je tedy nutné v době výkonu této služby poskytovat náhradu za nevyplácenou mzdu/plat nebo sociální dávky uvedené potřeby pokrývající.

Příklad:

1 voják x 28 dní vojenského cvičení x průměrná denní částka služného 25 Kč, tj. 700 Kč + 35 000 Kč náhrady průměrné mzdy/platu tj. 35 700 Kč x 5 000 vojáků v aktivní záloze tj. celkem 178,5 mil. Kč/rok.

Varianta B

Vojákům v povinné a aktivní záloze povoláním k výkonu vojenské činné služby bude vypláceno služné ve stejné výši, jako je předpokládaný služební tarif vojáka z povolání zařazeného na stejném nebo obdobném služebním místě. Jeho výše zabezpečuje nejen úroveň nad zákonem stanovenou minimální mzdou, ale v průměru i odpovídající zabezpečení rovné průměrné mzdě ve státě. Nebude poskytováno kapesné ani náhrada za nevyplacenou mzdu/plat ani jiné sociální dávky. Budou tak zabezpečeny nejen potřeby vojáka, ale i jeho rodiny.

Služné

1 voják x 28 dní vojenského cvičení x průměrný denní platový tarif⁸ 1 099 Kč, tj. celkem 30 772 Kč/rok.

5 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka 30 772 Kč, tj. celkem 153,9 mil. Kč/rok.

Služné při službě v operačním nasazení

1 voják v aktivní záloze x 270 dní služby v operačním nasazení x průměrný denní platový tarif 1 099 Kč, tj. celkem 296 730 Kč.

30 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka v aktivní záloze 296 730 Kč, tj. celkem 8,9 mil. Kč.

Odměna poskytovaná vojákovi v aktivní záloze po dobu zařazení do aktivní zálohy**Varianta A (současný stav)**

Varianta A představuje zachování výše odměny podle stávajícího právního předpisu. Vojákům v aktivní záloze náleží odměna ve výši 500 Kč měsíčně.

- 1 voják x 500 Kč měsíčně x 12 měsíců, tj. 6 000 Kč x 5 000 vojáků v aktivní záloze tj. celkem 30 mil. Kč.

Uvedená varianta není v souladu s Konceptí aktivní zálohy. Dále je hodnocena předkladatelem na základě jejího užívání v současné praxi jako nedostatečně motivační.

⁸ zdroj – rezortní statistika vyplývající z mandatorních výdajů na vojáka z povolání v roce 2012

Varianta B (Odměna a motivační odměna)

Varianta B představuje zvýšení odměny vojákům v aktivní záloze a přiznání motivační odměny pro vojáky v aktivní záloze-studentům vysoké školy za účelem zvýšení finanční atraktivnosti služby vojáků v aktivní záloze. Varianta B vychází z Konceptce aktivní zálohy.

Odměna

Vojákům v aktivní záloze náleží odměna ve výši 1 000 Kč měsíčně. Jedná se o navrhovanou výši odměny.

- 1 voják v aktivní záloze x 1 000 Kč měsíčně x 12 měsíců, tj. celkem 12 000 Kč/rok.
- **4 000 vojáků v aktivní záloze⁹ x náklady na 1 vojáka v aktivní záloze 12 000 Kč, tj. 48 mil. Kč/rok.**

Podle této varianty jsou náklady na jednoho vojáka v aktivní záloze vyšší o 6 000 Kč za kalendářní rok. Předkladatel však toto zvýšení nákladů shledává odůvodněným, a to z hlediska zjevné potřeby zvýšení motivace občanů a vojáků v povinné záloze ke vstupu do aktivní zálohy.

Motivační odměna

Vojákům v aktivní záloze – studentům vysokých škol by namísto odměny náležela motivační odměna ve výši 10 000 Kč za semestr. Jedná se o navrhovanou výši odměny, která bude poskytována přímo Ministerstvem obrany.

Pro zvýšení motivace studentů vysokých škol ke vstupu do aktivní zálohy je vhodnější výplata motivační odměny, i když náklady podle této varianty jsou vyšší o 8 000 Kč na jednoho vojáka v aktivní záloze – studenta vysoké školy za kalendářní rok. S ohledem na jejich věk, vzdělání a tím perspektivu budoucího využití případně i ve služebním poměru vojáka z povolání, i jejich sociální postavení jsou studenti vysokých škol velmi vhodnou a důležitou cílovou skupinou pro podporu jejich vstupu do aktivní zálohy. Přijetí této varianty je i v souladu s Konceptcí aktivní zálohy. Dále bude pracováno jen s touto variantou.

(Motivační odměna je věcně identická s institutem „stipendium“ uváděným v Konceptci aktivní zálohy. Použití termínu „stipendium“ se však po vyhodnocení možností k zařazení do právního řádu ukázalo jako nevhodné).

- 1 student x 10 000 Kč za semestr x 2 semestry (1 rok), tj. celkem 20 000 Kč/rok.
- **1 000 studentů x náklady na 1 studenta, tj. 20 mil. Kč/rok.**

Na základě uvedeného a z hlediska souladu této varianty s Konceptcí aktivní zálohy předkladatel preferuje variantu B a doporučuje materiál schválit ve znění této varianty.

⁹ počet vychází z předpokladu, že cca 1000 vojáků v aktivní záloze bude z řad studentů vysokých škol, pro které se předpokládá motivační odměna

Podpora zaměstnavatelům vojáků v aktivní záloze

Podle platné právní úpravy se zaměstnavatelům vojáků v aktivní záloze žádná finanční podpora za dobu jejich výkonu vojenské činné služby neposkytuje. Předkladatel tento stav shledává jako nevyhovující, neboť daný stav nepřiměřeně snižuje atraktivitu příslušníků aktivní zálohy coby zaměstnanců na trhu práce.

V rámci motivace zaměstnavatelů vojáků v aktivní záloze se proto navrhuje poskytovat zaměstnavatelům finanční podporu. V jednotlivých variantách vychází návrh z průměrného příjmu¹⁰ přepočteného na 1 den ve výši 1 250 Kč.

Varianta A sleva na dani uplatněná zaměstnavatelem

Sleva na dani by byla uplatněna zpětně za celý kalendářní rok v poměrné části.

- 1 voják x 1 250 Kč za 28 dnů vojenského cvičení za rok, tj. celkem 35 000 Kč

Negativy této varianty jsou výpadek příjmu do státního rozpočtu, nutná úprava výjimky v daňovém systému, navýšení administrativy na finančních úřadech a firmy, které nevykazují zisk, by nárok na tuto slevu nemohly uplatnit.

Varianta B daňový bonus

Daňový bonus by byl uplatněn zpětně za celý kalendářní rok v poměrné části.

- 1 voják x 1 250 Kč za 28 dnů vojenského cvičení za rok, tj. celkem 35 000 Kč

Negativy této varianty jsou dodatečný výdaj ze státního rozpočtu, nutná úprava výjimky v daňovém systému a navýšení administrativy na finančních úřadech.

Varianta C podpora

Podpora vyplácená vojenským správním úřadem zaměstnavateli za každý den vykonaného vojenského cvičení jeho zaměstnance.

- 1 voják x 1 250 Kč za 28 dnů vojenského cvičení za rok, tj. celkem 35 000 Kč.
- Podpora by byla vyplácena zpětně za celý kalendářní rok v poměrné části.

Negativem této varianty bude dodatečný výdaj z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany.

Varianta D dva typy podpory

Tato varianta počítá s vyplácením dvou typů podpory:

- V případě plánovaných vojenských cvičení v průběhu kalendářního roku, kdy je zaměstnavatel informován o plánovaných termínech konání vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení, by tento obdržel 2/3 z částky 1 250 Kč za den

¹⁰ jde o průměrný příjem vypočtený z poskytnutých náhrad za nevyplacenou mzdu/plat vojákův záloze v roce 2012

výkonu vojenského cvičení, a v případě neplánovaného povolání zaměstnance na vojenské cvičení, by obdržel zaměstnavatel celou částku 1 250 Kč za den výkonu vojenského cvičení.

- V případě, že bude voják v aktivní záloze povolán do služby v operačním nasazení, obdrží zaměstnavatel náhradu příjmu ve výši skutečné mzdy nebo platu zaměstnance.

Náklady na 1 vojáka v aktivní záloze:

1. Plánované vojenské cvičení (2/3 z celkové částky)

- 1 voják x 833 Kč za nejvýše 28 dnů vojenského cvičení za rok tj. celkem 23 324 Kč.

2. Neplánované vojenské cvičení

- 1 voják x 1 250 Kč za nejvýše 28 dnů vojenského cvičení za rok tj. celkem 35 000 Kč.
- Podpora by byla vyplácena zpětně za celý kalendářní rok v poměrné části.

Varianta E podpora při neplánovaném povolání

Tato varianta počítá s vyplácením podpory zaměstnavateli pouze v případě neplánovaného povolání k výkonu vojenského cvičení ve výši 1 250 Kč za den výkonu vojenského cvičení a v případě, že bude voják v aktivní záloze povolán do služby v operačním nasazení, obdrží zaměstnavatel náhradu příjmu ve výši skutečné mzdy nebo platu zaměstnance.

Náklady na 1 vojáka v aktivní záloze:

1. Neplánované vojenské cvičení

- 1 voják x 1 250 Kč nejvýše za 28 dnů vojenského cvičení za rok, tj. celkem 35 000 Kč.

2. Služba v operačním nasazení

- 1 voják x 1 250 Kč x 270 dnů (9 měsíců nasazení) tj. 337 500 Kč.
- Podpora by byla vyplácena průběžně v poměrné části.

Vyhodnocení variant

Z hlediska poměru nákladů na podporu zaměstnavatelů vojáků v aktivní záloze a věcných omezení a přínosů pro zabezpečení obrany se předkladateli jevila jako nejvýhodnější varianta E, kdy by zaměstnavatelé obdrželi finanční podporu, ale jen v případě, že jejich zaměstnanec-voják v aktivní záloze bude povolán na vojenské cvičení neplánovaně nebo bude povolán do dlouhodobé služby v operačním nasazení. Nesporným negativem této varianty je dodatečný výdaj z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany.

Na základě konzultací se zástupci zaměstnavatelů však předkladatel doporučuje vládě přijmout variantu D, tedy vyplácení dvou typů podpor. Dále bude pracováno pouze s touto variantou.

Náklady na odškodnění nemajetkové újmy způsobené vojákovi při službě

Při zpracování návrhu nového zákona byly zvažovány i varianty úpravy odpovědnosti státu za škody způsobené vojákovi při služebních úrazech a nemocech z povolání. Jako jednoznačně nejvýhodnější (z pohledu přípravy normy, její aplikace a účinnosti, zachování rovného přístupu k vojákům ve stejných služebních situacích) byla vyhodnocena varianta převzetí systému z dosavadní právní úpravy obsažené v zákoně o vojácích z povolání. Tento systém odškodnění se v praxi osvědčil a dosud proti němu nebyly úspěšně vzneseny námitky ani soudní cestou. Instituty, které návrh obsahuje, vychází původně z pracovního práva, které se do přijetí nového branného zákonodárství v roce 1999, na vojáky v činné službě vztahovalo. K odškodnění zvýšeného rizika při výkonu vojenské činné služby pak slouží institut jednorázového mimořádného odškodnění. Celková výše nákladů spojených s touto variantou není možné odhadnout, protože se odvíjí od nepředvídatelných právních událostí. Protože však jde fakticky o pokračování v dosavadní praxi, nemůže být zatížení rozpočtu jiné než dosud.

Finanční vyčíslení nákladů při užití doporučených variant

Služné

5 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka 30 772 Kč, tj. celkem 153,9 mil. Kč/rok.

Odměna poskytovaná vojákovi v aktivní záloze po dobu zařazení do aktivní zálohy

4 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka v aktivní záloze 12 000 Kč, tj. 48 mil. Kč/rok.

Motivační odměna studentům

1 000 studentů x náklady na 1 studenta, tj. 20 mil. Kč/rok.

Podpora zaměstnavatelům vojáků v aktivní záloze

4 000 vojáků v aktivní záloze x náklady na 1 vojáka 23 324 Kč, tj. 93,3 mil. Kč/rok.

CELKOVÉ NÁKLADY ZA ROK V MÍROVÉM STAVU

V případě služby vojáků v rámci vojenských cvičení:

- na 1 vojáka v aktivní záloze 66 096 Kč v případě zaměstnanců / 50 772 Kč v případě studentů
- na 5 000 vojáků v aktivní záloze 315,2 mil. Kč

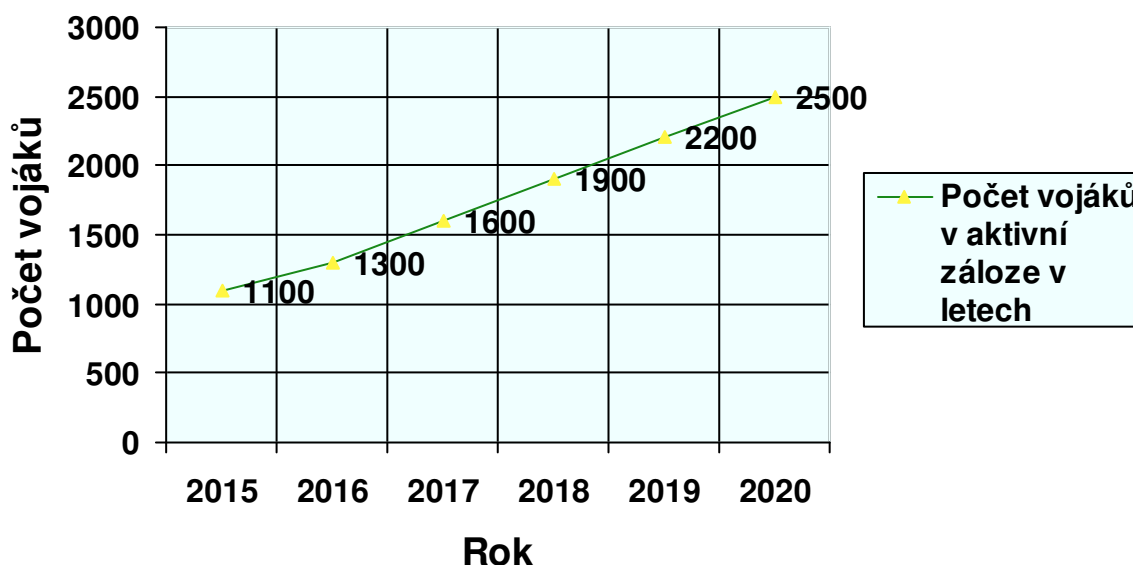
V případě služby v operačním nasazení vzrostou náklady:

- na 1 vojáka v aktivní záloze o 521 640 Kč
- na 30 vojáků v aktivní záloze o 15,6 mil. Kč

OČEKÁVANÉ NÁKLADY VE STŘEDNĚDOBÉM HORIZONTU (2015 – 2020)

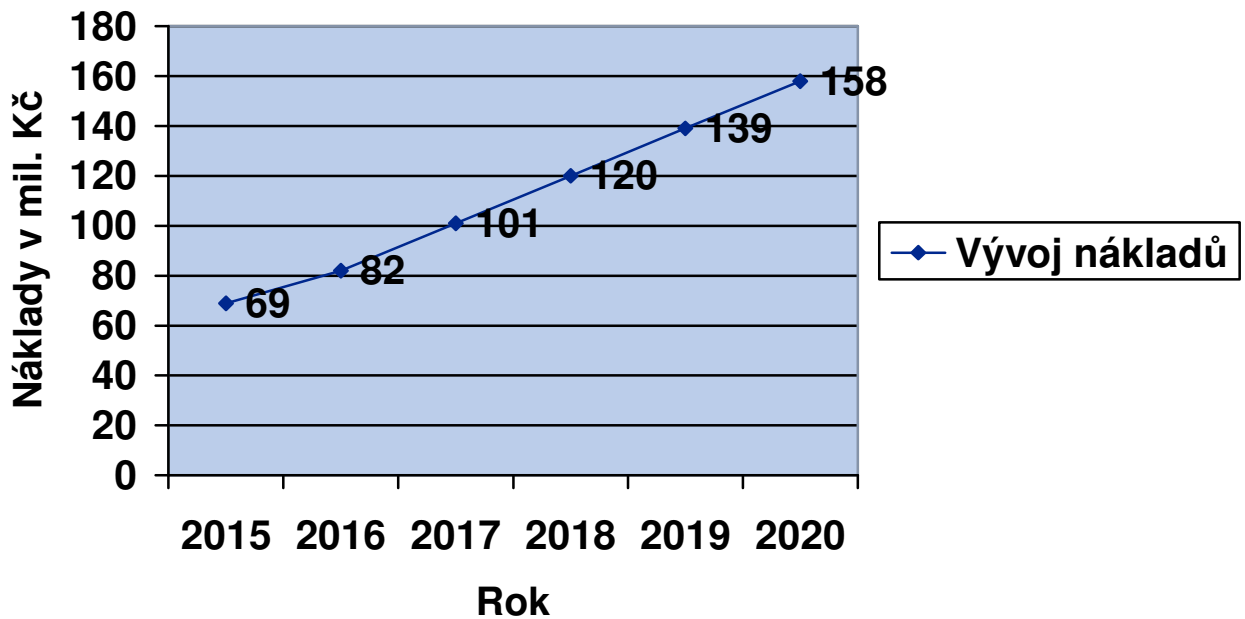
Předkladatel operuje s rovnoměrným nárůstem počtu příslušníků aktivní zálohy, přičemž maximální počet vojáků v aktivní záloze je stanoven na 5 000 osob. Reálně se však očekává, že skutečný počet tohoto maxima nedosáhne. V souladu s potřebami ozbrojených sil a v souladu s finančními možnostmi je projektován průměrný přírůstek aktivní zálohy tak, jak ukazuje následující graf (graf č. 1):

Graf č. 1, „Očekávaný vývoj počtu vojáků v aktivní záloze v rámci období 2015 - 2020“:

Průměrné roční náklady na jednoho vojáka v aktivní záloze činí **63 040 Kč**. Předpokládaný vývoj celkových ročních nákladů aktivní zálohy v době míru ukazuje následující graf (Graf č. 2):

Graf č. 2 „Vývoj finančních nákladů v letech 2015 - 2020“:

Z výše uvedeného je zřejmé, že se předpokládá postupný náběh výdajů na zabezpečení financování navrhovaného řešení aktivní zálohy s tím, že celkový objem finančních prostředků vydávaných v jednotlivých letech z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany nepřekročí stanovený rozpočtový rámec.

Přínosy preferovaného řešení

Přínosem bude větší motivovanost občanů k dobrovolnému převzetí výkonu branné povinnosti, včetně jejich zaměstnavatelů a studentů vysokých škol, k zařazení do aktivní zálohy. Dojde k navýšení počtu vycvičených záloh pro doplnění vojenských útvarů a udržení schopností ozbrojených sil při nižším počtu vojáků z povolání. Současně se rozšíří podíl občanů na obraně země.

Vyhodnocení nákladů a přínosů doporučených variant

Průměrné mandatorní výdaje na jednoho vojáka z povolání činí cca. 571 500 Kč ročně, na vojáka v aktivní záloze cca 153 000 Kč ročně (99 000 Kč jako 1/3 odměny při službě v operačním nasazení, 30 772 Kč služné vojáka v aktivní záloze a 110 000 Kč jako 1/3 podpory zaměstnavatele při službě v operačním nasazení). Při snížení počtu vojáků z povolání o 1 500 a navýšení počtu vojáků v aktivní záloze o 4 000 bude činit úspora nákladů cca 240 mil. Kč ročně.

Přínosem bude posílení počtů připravených vojáků v povinné nebo aktivní záloze k plnění úkolů ozbrojených sil a zachování jejich schopností při nižších nákladech na udržení tohoto stavu.

Návrh řešení

Pouze varianta výše uvedena jako Varianta 3 - zpracování zcela nového právního předpisu, který bude aktuálně reagovat na navrhované změny, umožní naplnění cílů stanovených Koncepcí mobilizace a Koncepcí aktivní zálohy.

Zároveň předkladatel vyhodnotil (pod bodem 3), že přínosy dostatečně vyvažují náklady, a to zejména v případě variant jím doporučených.

Předkladatel si dále dovoluje připomenout, že požadované změny nelze rozumným způsobem aplikovat při stávající právní úpravě. Vzhledem k rozsahu navrhovaných změn a s ohledem na nutnost systémového řešení, nelze celou problematiku postihnout ani novelou dosavadní právní úpravy.

Na základě uvedeného předkladatel dovozuje, že zpracování nového právního předpisu je nejlepším v současné době představitelným řešením problémů uvedených pod bodem 1.2 této závěrečné zprávy z hodnocení dopadu regulace, a proto doporučuje vládě toto řešení ke schválení.

Implementace doporučené varianty a vynucování

Implementace navržené varianty si vyžádá mimo přijetí nového zákona o službě vojáků v záloze i úpravu souvisejících právních předpisů. Návrh nového zákona předkládá v souladu se svou působností Ministerstvo obrany. Protože jsou současně předkládány novely dalších zákonů branného zákonodárství, nedojde k implementaci návrhu pouze uvedeným zákonem, ale i novelami provedenými jinými právními předpisy.

I přes rozdíly ve služebních poměrech u služby vojáků v záloze a služby vojáků z povolání je řada norem upravujících služební poměr vojáků z povolání nejen podobná, ale fakticky shodná s normami potřebnými pro vojáky v záloze. Pro nový zákon byla proto zvolen přístup speciální právní úpravy vůči zákonu o vojácích z povolání, který se u neupravených poměrů subsidiárně použije i na vojáky v záloze.

Nová úprava bude mít dopad na počet úkonů prováděných vojenskými správními úřady a služebními orgány. Podpoří však nejen zájem občanů a vojáků v povinné záloze o zařazení do aktivní zálohy, ale i jejich postavení na trhu práce. V nezbytné míře bude muset dojít k úpravě omezení občanských práv vojáků v povinné a aktivní záloze vykonávajících vojenskou činnou službu (např. omezení práva svobodně projevovat náboženství nebo víru a omezení práva shromažďovacího a sdružovacího) a navýšení jejich povinností.

Navržená regulace bude mít dopad i na adresáty činnosti vojenských správních úřadu – vojáky v záloze a jejich zaměstnavatele. Na straně vojáků v záloze dojde k odstranění nutnosti dokládat úslou mzdu/plat při výkonu vojenských cvičení a služby v operačním nasazení. Jiných orgánů veřejné správy se navrhovaná regulace nedotýká. Zdroje pro pokrytí s tím spojených nákladů budou zanedbatelné a budou kryty z rozpočtu Ministerstva obrany v nezměněné výši.

Doporučená varianta výrazným způsobem zlepší postavení zaměstnavatelů vojáků v aktivní záloze proti současnému stavu. V souvislosti se zavedením nové podpory zaměstnavatelům, která částečně pomůže pokrýt zvýšené náklady související s uvolňováním zaměstnance na výkon vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení, bude vojákům

v aktivní záloze uložena povinnost sdělit služebnímu orgánu údaje o svém zaměstnavateli. To umožní vojenským správním úřadům informovat v termínu do 30. listopadu kalendářního roku zaměstnavatele vojáka v aktivní záloze o plánovaných vojenských cvičeních a operačních nasazeních v následujícím roce. Proti současnému stavu (informaci obdrží oficiálně pouze povolávaný voják, a to nejpozději 30 dnů před nástupem služby) tak bude moci zaměstnavatel skutečně plánovat práci vojáka v aktivní záloze případně s dostatečným předstihem za něj hledat náhradu. Přes skutečnost, že termín vojenského cvičení nebo operačního nasazení nebude moci být z důvodů na straně zaměstnavatele měněn a uvolnění vojáka v záloze z konkrétního cvičení bude možné pouze ve zcela výjimečných případech, mělo by takto dlouhé předchozí oznámení nepřítomnosti zaměstnance výrazně snížit dopady do zájmů zaměstnavatele. Z tohoto důvodu bude také u plánovaného výkonu vojenské činné služby podpora zaměstnavateli o 1/3 nižší než v případech nenadálých vojenských cvičení nebo operačních nasazení. Neplánovaný výkon vojenské činné služby však bude zcela výjimečný, odvíjející se pouze od vzniku přírodních nebo průmyslových katastrof. Požadavek na rozšíření rozsahu zpracovávaných osobních údajů služebními orgány je z výše uvedeného odůvodněný. Současně bude moci vojenský správní úřad již ve fázi výběru uchazeče o zařazení do aktivní zálohy zvážit skutečně vykonávanou činnost a porovnat veřejný zájem na výkonu vojenské činné služby a civilního zaměstnání uchazeče (např. městský nebo obecní strážník).

Na straně zaměstnavatelů vojáků v aktivní záloze dojde na základě nové regulace k nezbytnosti podání žádosti o poskytnutí finanční podpory vůči vojenskému správnímu úřadu. Tato žádost však bude s ohledem na zákonem stanovenou výši podpory minimálně administrativně náročná a vzniklá zátěž tak je ve srovnání s navrhovaným poskytnutím finanční podpory ze strany státu zanedbatelná.

Vynucování nové regulace vůči subjektům stojícím mimo ozbrojené síly není přímo potřebné. Návrh zákona vyžaduje vynucení pouze regulace vztahů po dobu výkonu vojenské činné služby, které je zajištěno úpravou kázeňského práva (možnost ukládání kázeňských trestů a udělování kázeňských odměn). Dopady regulace vůči subjektům před nástupem do ozbrojených sil – občané a vojáci v záloze, spadají pod jiný právní předpis – branný zákon, respektive jím novelizované související právní předpisy (trestní zákon).

Přezkum účinnosti regulace

Přezkum bude prováděn průběžně s vědomím, že dopady v souvislosti s mimořádnými opatřeními a výkonem povinného vojenského cvičení by se projevil pouze v případě jejich vyhlášení.

Konzultace a zdroje dat

Záležitosti, které jsou relevantní pro řešení návrhu zákona, byly konzultovány s:
Výborem pro obranu a bezpečnost Poslanecké sněmovny,
Ministerstvem financí,
Ministerstvem vnitra,
Ministerstvem práce a sociálních věcí,
Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů České republiky,
Asociací malých a středních podniků a živnostníků České republiky
Střediskem bezpečnostní politiky CESES FSV Univerzity Karlovy,
CEVRO.

Zhodnocení souladu navrhovaného zákona s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, právem EU a s předpisy NATO

1. Předkládaný návrh zákona není v rozporu s ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava České republiky“), ústavním pořádkem a právním řádem České republiky.

Zhodnocení bylo provedeno ve vztahu k čl. 1, 2 a 10 Ústavy České republiky. Pro nerušený výkon vojenské činné služby bude nezbytné zákonem vojákům v činné službě omezit některá základní lidská práva, a to právo svobodně projevit své náboženství nebo víru, právo na svobodu projevu a právo svobodně se shromažďovat a sdružovat. Omezení práva svobodně projevit své náboženské vyznání nebo víru bude spočívat v tom, že voják v činné službě nesmí pořádat náboženské obřady a bohoslužby a účastnit se jich, brání-li tomu důležitý zájem služby, nekoná-li službu duchovního. Omezení práva shromažďovacího a sdružovacího představuje pouze nezbytné omezení, které zabezpečí nerušený výkon vojenského zaměstnání. Voják v činné službě může tak být po dobu jejího výkonu nadále členem politické strany, politického hnutí i odborové organizace, ale nemůže ve vojenských objektech a při činnosti ozbrojených sil mimo ně vyvíjet činnost v jejich prospěch, pořádat politická shromáždění nebo politicky agitovat. Ve všech případech zákon nepřekročí ústavním pořádkem určené meze ve smyslu článků 17, 19, 20, 27, 31 a 44 Listiny základních práv a svobod vyhlášené zákonem č. 2/1993 Sb. jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění zákona č. 162/1998 Sb., kterým se mění Listina základních práv a svobod.

2. Návrh respektuje mezinárodní smlouvy k ochraně lidských práv, jimiž je Česká republika vázána. Součástí návrhu je zvláštní úprava kázeňského práva vojáků v záloze povolaných k výkonu vojenské činné služby a to pouze v části jednání, které jiné zákony označují za přestupek.

3. Směrnice EU upravující právní vztahy při ochraně zdraví při práci a směrnice týkající se rovného zacházení se vztahují na činnost vojáků v záloze ozbrojených sil v omezeném rozsahu s ohledem na specifickou činnost a průběh výkonu služby vojáků v záloze následovně:

Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989, o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, obsahuje obecné zásady týkající se prevence pracovních rizik, bezpečnosti a ochrany zdraví, odstranění rizikových a úrazových faktorů, dále informování, projednávání a vyvážené účasti v souladu s vnitrostátními předpisy nebo zvyklostmi. Směrnice upravuje též školení zaměstnanců a jejich zástupců dotýkající se zmíněné problematiky.

Vzhledem ke zvláštnímu průběhu služby vojáků v záloze, který představuje krátké úseky intenzivního výcviku (obdobné nepřetržitému vojenskému výcviku a nepřetržitému vojenskému nasazení na území České republiky upravenému v ustanoveních 31a, 31b zákona o vojácích z povolání), a vzhledem k jejímu účelu, kterým je příprava na bojové situace, povaha a účel této služby bude v drtivé většině případů spadat po výjimku podle čl. 2 odst. 2 směrnice. Přesto je prostřednictvím subsidiárního použití ustanovení zákona o vojácích z povolání aplikována.

Podle téhož ustanovení však má být, s ohledem na cíle směrnice, zajištěna v co největší míře bezpečnost a ochrana vojáků v záloze. Průběh služby vojáků v záloze je, jak je uvedeno výše, upraven obdobně jako některé druhy průběhu služby vojáků z povolání podle zákona o vojácích z povolání a průběh služby podle tohoto zákona je již v souladu

se zásadami směrnice, zejména co do určení minimálních přestávek ve výkonu služby, nároku na dovolenou k regeneraci sil a některá opatření bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby, a to v případech, kdy to nebudou vylučovat specifické podmínky výkonu činné služby vojáka.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003, o některých aspektech úpravy pracovní doby, upravuje minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pro úpravu pracovní doby. Dle čl. 1 odst. 3 směrnice se tato směrnice vztahuje na všechna odvětví, veřejná i soukromá, ve smyslu čl. 2 směrnice 89/391/EHS. Proto zde platí obdobně, jako co je uvedené ke směrnici 89/391/EHS.

Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, jejímž účelem je stanovit obecný rámec pro boj proti diskriminaci na základě náboženského vyznání či víry, zdravotního postižení, sexuální orientace, v zaměstnání a povolání, s cílem zavést zásadu rovného zacházení v členských státech.

Ustanovení směrnice se vztahují na vztahy upravené návrhem zákona, s výjimkou podle čl. 3 odst. 4 směrnice, podle kterého členské státy mohou stanovit, že tato směrnice, pokud se týká diskriminace na základě zdravotního postižení a věku, se nevztahuje na ozbrojené síly. Návrh zákona v tomto smyslu ustanovení směrnice respektuje.

Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, jejímž účelem je stanovit rámec pro boj s diskriminací na základě rasy nebo etnického původu s cílem zavést v členských státech zásadu rovného zacházení.

Ustanovení směrnice se vztahují na vztahy upravené návrhem zákona a ten ustanovení směrnice respektuje.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006, o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání, jejímž účelem je zajištění zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání.

Ustanovení směrnice se vztahují na vztahy upravené návrhem zákona a ten ustanovení směrnice respektuje.

Směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň, jejímž účelem je zajištění zavedení zásady ochrany zaměstnankyň v souvislosti s jejich mateřstvím v oblasti zaměstnání a povolání.

Ustanovení směrnice se vztahují na vztahy upravené návrhem zákona a ten ustanovení směrnice respektuje.

Následující rozsudky se dotýkají upravované materie:

C-132/04 ve věci Komise v. Španělsko, který potvrzuje, že směrnice 2003/88/ES se vztahuje na pracovníky, kteří nejsou civilními zaměstnanci veřejnoprávních orgánů. Návrh zákona se přidrží právního názoru soudu, jak je patrné výše.

C-273/97 ve věci Sirdar, který potvrzuje, že právo společenství nebrání tomu, aby povinná vojenská služba byla omezena pouze na muže a aby některé druhy vojenské služby

(např. služba ve speciálních jednotkách), byly členským státem vyhrazeny pouze pro muže vzhledem k specifickým požadavkům vyplývajícím z povahy této služby. Návrh zákona nevytváří speciální podmínky výkonu služby pro vojáky v záloze a podmínky vojenské služby v ČR podle současné právní úpravy jsou s právním názorem tohoto rozsudku konformní.

C-285/98 ve věci Kreil, který navazuje na rozsudek Sirdar a potvrzuje právo státu stanovit přiměřená omezení na základě pohlaví pro výkon některých druhů vojenských zaměstnání. Návrh zákona nevytváří speciální podmínky výkonu služby pro vojáky v záloze a podmínky vojenské služby v ČR podle současné právní úpravy jsou s právním názorem tohoto rozsudku konformní.

4. Návrh zákona není v rozporu ani se závazky vyplývající pro Českou republiku z členství v NATO, z nichž nevyplývá povinnost členských států jednotně upravit průběh služby vojáků v záloze. Konkrétní práva a povinnosti vojáků v záloze jsou specifikovány v rámci národního zákonodárství v souladu s MC 441/2 – NATO Framework policy on reserves.

5. Navrhovaný zákon respektuje právním řádem stanovená antidiskriminační pravidla a nemá tak dopady na specifické sociální skupiny chráněné těmito právními normami.

6. Návrh zákona nebude mít dopady na životní prostředí.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Obecná pravidla zpracovávání osobních údajů v souvislosti s brannou povinností upravuje branný zákon. Tato skutečnost nebude nijak dotčena ani současně předkládanou novelou.

Návrh zákona navazuje v oblasti zpracování osobních údajů a zásahů do soukromí osob ve vojenské činné službě na platnou úpravu (týkající se vojáků v záloze povoláných na vojenské cvičení a vojáků z povolání). Tomuto záměru odpovídá jednak subsidiární převzetí rozsahu zpracovávání osobních údajů ze zákona o vojácích z povolání a také stanovení stejných podmínek pro udělování kázeňských odměn a kázeňských trestů nebo přiznávání náhrad škod na zdraví, případně nároků pozůstalých, při které nejčastěji dochází ke zpracovávání osobních údajů, jako je tomu v dosavadní právní úpravě.

V souladu se záměrem zvýhodnit vojáky v aktivní záloze, kteří převezmou dobrovolně výkon vojenské služby v době svého vysokoškolského studia, se nově zavádí zpracovávání údajů o probíhajícím studiu vojáků v záloze. Bez zpracování těchto dat by nebylo možné poskytovat motivační odměnu, případně by docházelo k neodůvodněným rozpočtovým výdajům. Stejně tak je zaváděno zpracovávání údaje o zaměstnavateli vojáka v záloze, z důvodu poskytování příspěvku tomuto zaměstnavateli za dobu zameškané práce výkonem vojenského cvičení nebo operačního nasazení jeho zaměstnancem. V obou případech budou osobní údaje požadovány po vojácích v aktivní záloze. V případě příspěvku zaměstnavatele se pak předpokládá žádost zaměstnavatele vojáka v aktivní záloze o příspěvek (dotaci), která bude adresována vojenskému správnímu úřadu. Následně budou osobní údaje zpracovávány vojenským správním úřadem, který podle nich bude vyplácet motivační odměnu, nebo příspěvek zaměstnavateli. V případě poskytování příspěvku zaměstnavateli lze předpokládat zveřejňování identifikace příjemce a výše dotace, protože jde nepochybně o údaj podléhající zákonu č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a nepodléhá utajení.

Lhůta zpracovávání osobních údajů souvisejících s výkonem služby vojáka v záloze není stanovena odlišně od obecné úpravy a použijí se tak ustanovení § 31 branného zákona o vedení vojenské evidence, tedy do doby, kdy osoba dovrší nebo by dovršila 80 let. V případě údajů o poskytnuté dotaci zaměstnavateli budou zpracovávána v souladu s účetními pravidly po dobu 10. let od poskytnutí.

Požadavek na zpracovávání těchto osobních údajů je úměrný k zabezpečení oprávněného vynakládání rozpočtových prostředků a současně je fakticky kompenzován poskytováním peněžitého plnění.

Návrh nepřímo omezuje rozsah zpracovávaných osobních údajů orgány vojenských správních úřadů nebo vojenských útvarů při řešení přestupků vojáků v záloze. Omezením okruhu „přestupků“ podléhajících zvláštnímu režimu projednání v kázeňském řízení (pouze na jednání mající znaky přestupku spáchané při výkonu vojenské činné služby nebo v přímé souvislosti s ní), protože již nebude takové množství přestupků postupováno obecnými přestupkovými orgány ke kázeňskému řízení.

Zhodnocení korupčních rizik

Přiměřenost

Předložený návrh zákona je svým rozsahem přiměřený požadovanému cílovému stavu – plnění úkolů obrany České republiky. V souladu s cíli Koncepce aktivní zálohy a na základě úpravy branného zákona rozšiřuje kompetenci orgánu veřejné správy – vojenského správního úřadu na rozhodování o zařazení vojáka v záloze do aktivní zálohy a vyřazení z ní. Tato pravomoc souvisí s nezbytností zařazení určité části obyvatelstva do činnosti aktivních záloh. Přiměřenost této nové kompetence vyplývá z dobrovolnosti vstupu do aktivní zálohy.

Nově se také umožňuje poskytovat zaměstnavateli vojáka v aktivní záloze finanční podporu za dobu výkonu služby vojáka v záloze, která má snížit nepříznivé následky spojené s poskytnutím volna zaměstnanci z důvodu obecného zájmu. Jde o novou úpravu vztahů, která ale má po dosavadních zkušenostech s činností aktivních záloh posílit postavení vojáků v aktivní záloze na trhu práce.

Efektivita

Navrhovaný zákon spadá do oblasti veřejného práva a poskytne služebním orgánům dostatečné pravomoci k vynucování povinností stanovených tímto zákonem vojákům v záloze ve vztahu k naplňování jejich branné povinnosti.

Odpovědnost

Z předloženého návrhu zákona je zřejmé, že odpovědnými služebními orgány pro rozhodování jsou prezident republiky, ministr obrany, náčelník Generálního štábu Armády České republiky, ředitel krajského vojenského velitelství, velitel vojenského útvaru nebo zařízení a v rozsahu určeném rozkazem prezidenta republiky nebo rozkazem ministra obrany velitelé, náčelníci, ředitelé a jiní vedoucí zaměstnanci. Pověřené služební orgány však budou vykonávat svou pravomoc pouze vůči vojákům v záloze vykonávajícím vojenskou činnou službu, kdy budou s vnitřními předpisy ozbrojených sil seznámeni. Ve všech případech rozhodování tak budou služební orgány vojákům předem známy. Jejich okruh je dostatečně široký, aby bylo možné přijímat účinná a rychlá opatření v průběhu služby vojáka v záloze,

ale současně jasně úzce vymezený pro případy rozhodování mimo dobu služby vojáků v záloze.

Opravné prostředky

Proti nesprávnému rozhodnutí služebního orgánu návrh zákona předpokládá obecné opravné prostředky stížnost (rozhodování o opuštění vojenského objektu, nošení civilního oděvu, služebním volnu, služebním hodnocení) nebo odvolání (rozhodnutí o zařazení do aktivní zálohy nebo vyřazení z ní, rozhodování o kázeňském potrestání, odvelení, dočasném zproštění výkonu služby, jmenování do vyšší vojenské hodnosti, odnětí vojenské hodnosti, povinnosti nahradit majetkovou újmu). Návrh zákona nevylučuje ani soudní přezkum rozhodnutí služebních orgánů ve správním soudnictví.

Kontrolní mechanismy

V rámci rezortu Ministerstva obrany existuje funkční systém kontroly činnosti jak služebních orgánů, tak i vlastní činnosti vojáků v záloze při výkonu služby. Vnitřní kontrolní systém Ministerstva obrany pokrývá dostatečně i oblast vynakládání rozpočtových prostředků, která vyplývá z návrhu zákona (např. poskytování podpory zaměstnavatelům).

II. Specifické podmínky vyplývající z charakteru korupčních příležitostí spojených s obsahem návrhu zákona

1. Poptávková stránka

Příslušný služební orgán kompetentní rozhodovat v dané oblasti je stanoven zákonem nebo vnitřním předpisem rezortu Ministerstva obrany. Rozhodnutí služebního orgánu bude obecně vydáváno postupem stanoveným správním řádem. K jednotlivým rozhodnutím proto bude zakládán správní spis obsahující dokumentaci umožňující přezkum postupu služebního orgánu. Pokud rozhodování správním řízením nepodléhá (rozkazy a rozhodnutí organizačního charakteru), je vnitřními předpisy vyžadováno dostatečné zaznamenání důvodů k rozhodnutí, které umožňují zpětnou kontrolu.

Vojákovi i jeho zaměstnavateli jako subjektům dotčeným je předem znám služební orgán, který ve věci rozhoduje. Byť jde o monokratický orgán, na jeho činnosti se podílejí odborné orgány v jeho podřízenosti. Rozhodování tak nezávisí pouze na jedné osobě, což oslabuje podmínky pro možné korupční jednání.

Služební orgán rozhoduje průběžně (ad hoc). Většina rozhodnutí bude opakujících se, bez velké náročnosti na odbornost. Výjimečná rozhodnutí (jako je rozhodnutí o odnětí vojenské hodnosti) jsou svěřena úzkému okruhu služebních orgánů, které mají potřebnou právní podporu pro svou činnost.

Návrh zákona stanovuje přesné omezení práv vojáka v průběhu činné službě a jasně stanovuje jeho nároky poskytované v oblasti naturálních a peněžních náležitostí a rozsah zdravotních služeb. Stejně tak stanovuje přesnou výši finanční podpory poskytované zaměstnavatelům. V těchto oblastech je prakticky vyloučeno správní uvážení a nevznikají tak podmínky pro možné korupční jednání. U další oblasti rozhodování (o poskytnutí služebního volna, jmenování do vyšší vojenské hodnosti, předurčení, povinnosti nahradit majetkovou újmu) jsou služebním orgánům stanoveny meze pro rozhodnutí nezbytným naplněním jasně stanovených kritérií, případně naplněním znaků stanovených v jiném zákoně (předpoklady

pro povinnost nahradit majetkovou újmu v novém občanském zákoníku). Návrh zákona však musel ponechat služebním orgánům poměrně široké meze správního uvážení pro rozhodování v některých vztazích v průběhu vojenské činné služby jako je rozhodování o opuštění vojenského objektu, nošení civilního oděvu, služebním hodnocení, kázeňském potrestání, odvelení, dočasném zproštění výkonu služby, odnětí vojenské hodnosti. V těchto případech používá jako podmínku pro rozhodnutí většinou neurčité právní pojmy typu intenzita a místo plnění služebních úkolů, podmínky výkonu služby, zvláště závažné porušení povinností, nepředvídatelné nebo důležité rodinné a osobní záležitosti. Jde o situace, kdy bude nutné řešit předem těžko předvídatelný okruh událostí a současně porovnávat jejich význam s potřebou výkonu služby obecně nebo v určité kvalitě. Stanovení konkrétních mezí by mohlo nejen vést k poškození vojáků, pokud by u nich nastala událost zákonem nepředvídatelná, ale stejně by mohlo být ohroženo plnění úkolů ozbrojených sil, pokud by správní uvážení bylo omezeno podobně jako v předchozí oblasti rozhodování. Ve všech těchto situacích je však zabezpečeno jednak dokumentování vznesení požadavku nebo podání návrhu, vyhodnocení naplnění podmínek i vlastní rozhodnutí. Při použití výše uvedených obecných prostředků ochrany (stížnost, odvolání) je tak vždy možné posoudit postup služebního orgánu, případně jej přehodnotit.

2. Nabídková stránka

Přijetí návrhu zákona se dotkne všech občanů České republiky podléhajících branné povinnosti – vojáků v záloze a všech vojenských útvarů a vojenských zařízení rezortu Ministerstva obrany. V části podpory budou dotčenými subjekty zaměstnavatelé vojáků v aktivní záloze a za opatření vyhlášených vládou i vojáků v povinné záloze. Pro tuto skupinu subjektů není možné stanovit nějaké společné rysy. V rámci nich však jsou specifickou skupinou vojáci v aktivní záloze, kteří ji povinně vykonávají po ukončení jejich služebního poměru. U této skupiny je předpokládána nejen vysoká odborná úroveň, ale i znalost prostředí ozbrojených sil. Tato skutečnost jim však nebude poskytovat výhodu v obecné rovině zajištění jejich práv a plnění jejich povinností. Předpokládá se u nich však jiná schopnost plnění služebních úkolů a tomu bude převážně odpovídat i jejich předurčení v jednotkách aktivní zálohy.

Dotčené subjekty nelze zahrnout pod nějaká jimi vnitřně vyžadovaná etická pravidla. Výjimkou jsou vojáci v záloze organizovaní ve Svazu důstojníků a praporčíků AČR, Sdružení válečných veteránů, Asociaci „vojáci společně“, České obci legionářské, České a slovenské obce dělostřelecké, apod., které jako zájmové organizace podporují své členy a spolupracují navzájem včetně mezinárodní spolupráce.

Naopak je možné předpokládat snahu o zvýhodnění postavení u některých subjektů. K tomu může docházet nejen u vojáků v záloze (snaha o vyhnutí se určitým povinnostem, nebo naopak zařazení do činností, které považují za prestižní nebo výhodné), ale i u jejich zaměstnavatelů, kteří mohou vyvíjet tlak ve směru omezení účasti vojáků v záloze na výkonu vojenské činné služby, tak i získání neoprávněného prospěchu při poskytované podpoře ze strany vojenských správních úřadů. Těmto snahám čelí návrh zachováním zákonných prostředků pro rozhodování a např. stanovením jasných pravidel pro poskytování finanční podpory zaměstnavatelům nebo podmínkou jasného plánování činnosti vojáků v aktivní záloze. Navíc nijak nevylučuje vnitřní kontrolní systémem Ministerstva obrany, který existuje nezávisle na věcném návrhu zákona.

III. Transparentnost a otevřená data

Předložený návrh zákona nemá vliv na současnou dostupnost informací o činnosti ozbrojených sil podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, pokud nepodléhají ochraně z důvodu utajení (§ 7 případně § 11 uvedeného zákona). Protože návrh zákona upravuje vztahy v souvislosti s obranou České republiky, lze předpokládat poměrně širokou oblast, na kterou tyto výjimky dopadnou.

Nelze předpokládat zveřejňování údajů spojených s uplatňováním tohoto návrhu zákona prostřednictvím dálkového přístupu. Návrh zákona ale nepředpokládá vyloučení informací o podpoře zaměstnavatelům v souvislosti s výkonem vojenské činné služby jejich zaměstnanců.

IV.

Návrh zákona nestanovuje žádné postupy, které by odporovaly v právním řádu České republiky uznaným pravidlům dobré správní praxe. Postupy a sankce obsažené v návrhu zákona jsou přiměřené se stávající legislativou.

V.

Výše uvedené vyhodnocení bylo podkladem pro zařazení některých opatření přímo do návrhu zákona. Vnitřní kontrolní systém existující v rámci Ministerstva obrany jako nástroj používá i opatření protikorupčního programu. Zjištěná korupční rizika v oblastech spadajících do aplikace návrhu zákona budou vnitřním kontrolním systémem vyhodnocována a zpětně k nim budou přijímána opatření k jejich prevenci včetně případné úpravy právního předpisu.

Zvláštní část

K části první

K § 1 a 2

Stanovuje se předmět zákona – rozsah právních vztahů, které reguluje, a to ve vztahu k brannému zákonu, který jako nejobecnější předpis týkající se branné povinnosti stanovuje jednotlivé druhy služebních povinností vojáků v záloze. Vyjadřuje se výslovně existence služebního poměru vojáků v záloze k České republice. V souvislosti s cílem přiblížit podmínky služby vojáků v záloze s podmínkami služby vojáků z povolání byl zvolen vztah mezi novým zákonem a platným zákonem o vojácích z povolání co nejširším využitím jeho ustanovení obdobně pro služební poměr vojáků v záloze.

Za předpokladu, že voják v záloze bude povoláván k výkonu vojenské činné služby na dobu několika týdnů (s výjimkou služby v operačním nasazení v zahraniční operaci) a že jeho služba není, na rozdíl od vojáků z povolání, jediným prostředkem zabezpečení životních potřeb, by byla aplikace těchto ustanovení nejen problematická, ale mnohdy nespravedlivá a nevhodná.

K části druhé

K § 3

Obdobně použití ustanovení zákona o vojácích z povolání stanovujících rozsah zpracovávaných osobních údajů se doplňuje o osobní údaje vojáka potřebné k plnění povinností podle tohoto zákona. Pro získávání a zpracování osobních údajů pak platí i obecná ustanovení o zpracování osobních údajů a vojenské evidenci obsažené v § 18, § 31 až § 33 branného zákona. Výslovně se uvádí účel a rozsah nově zpracovávaných osobních údajů.

K § 4 až 7

Stanovuje se vojenská hodnost vojáka v záloze, který byl odveden při odvodním řízení a následně zařazen do povinné zálohy. Toto ustanovení zabezpečuje nastavení základních vztahů v ozbrojených silách, které jsou nastaveny nejen na podřízenosti a nadřízenosti vyplývající ze zařazení v organizační struktuře, ale i z přiznané vojenské hodnosti. Zákon určuje podmínky pro úpravu hodnosti vojáka, minimální dobu zařazení v jednotlivých hodnostech, po které může být jmenován do vyšší hodnosti, úpravu hodnosti jejím snížením při zařazení bývalých vojáků z povolání do aktivní zálohy a služební orgány oprávněné odejmout vojákovi v záloze hodnost.

K § 8

Zákon svěřuje veliteli vojenského útvaru, stejně jako je tomu u vojáků z povolání pravomoc rozvrhnout dobu služby vojáka v záloze a současně určuje obsah vojenského zaměstnání. Normu platnou pro vojáky z povolání nelze přijmout bez úpravy, protože nelze u vojáků v záloze použít pojem služba ve stejném obsahu jako je tomu v případě zákona o vojácích z povolání. Zavádí se proto nový pojem vojenského zaměstnání, pro jehož rozvržení však budou použita stejná ustanovení, jaká platí pro službu vojáků z povolání. Návrh zákona tak neobsahuje žádná zvláštní ustanovení o délce vojenské zaměstnání, přestávkách na jídlo nebo oddech nebo nepřetržitém odpočinku v týdnu. S ohledem na charakter služby vojáků v záloze bude jejich služba probíhat při činnostech upravených v zákoně o vojácích z povolání v § 31a, § 31b a § 40a, které podléhají výjimce z obecných

pravidel. Tato skutečnost však nebrání, aby byla v obecné rovině pravidla pro rozvržení vojenského zaměstnání převzata ze zákona o vojácích z povolání.

Protože obdobně se pro službu vojáků v záloze použijí ustanovení o rozvržení doby služby vojáka z povolání, může i u vojáků v záloze vznikat nárok na náhradní volno a volno za zvláštní zaměstnání a voják v záloze v průběhu vojenské činné služby si je může čerpat. S ohledem na krátkodobost většiny případů služby vojáka v záloze by bylo neúčelné až nevhodné ukončovat vojenské cvičení čerpáním náhradního volna a teprve následného propuštění. Bude proto stejně jako v případě ukončení pracovního vztahu nebo jiného služebního poměru přistoupeno k proplacení adekvátní části služného za náhradní volno, na které vznikl nárok.

K § 9

Určují se pravidla pro možnost opustit v průběhu služby vojáka v záloze vojenský objekt.

K § 10

Stanovuje se povinnost nosit vojenský stejnokroj a výjimky z této povinnosti.

K § 11

Při výkonu služby na území České republiky bude voják při zjištění závažného porušení služebních povinností nebo zahájení trestního stíhání zproštěn výkonu služby a převeden k plnění jiných služebních úkolů. V souladu s branným zákonem bude dále bezodkladně propuštěn z výkonu služby. Tento proces však může v případě služby v zahraničí trvat několik dnů i několik týdnů v závislosti na místních podmínkách. Z tohoto důvodu je nutné upravit podmínky pro dočasné omezení výkonu služby vojáka v záloze na jemu předurčeném místě z důvodů ochrany veřejného zájmu.

K § 12

K zabezpečení možnosti vojáka reagovat i v průběhu služby na nenadále životní situace se zakotvuje právo na služební volno a současně se stanovují podmínky pro jeho udělení.

Vojákům v záloze v souladu s ustanovením zákoníku práce vzniká i po dobu vojenské služby nárok na dovolenou v jejich civilním pracovním poměru. Souběžný vznik nároku na dovolenou by tak byl nejen nespravedlivý, ale pro jeho zaměstnavatele významně zatěžující.

K § 13

Stanovuje se zmocnění pro vydání vyhlášky pro postup služebního hodnocení a jeho hlediska.

K § 14

Zajišťuje se naplnění ústavní ochrany mateřství stanovením zvláštních podmínek pro službu vojákyně, u níž bylo zjištěno těhotenství.

K části třetí

K hlavě I

K § 15 a 16

Navržená omezení základních lidských práv a svobod jsou výjimkami k omezením, která jsou obsažena v zákoně o vojácích z povolání, která platí i pro vojáky v záloze. Omezení práva shromažďovacího a sdružovacího představuje pouze nezbytné omezení, které zabezpečí nerušený výkon vojenského zaměstnání. Voják v povinné nebo aktivní záloze v činné službě může zůstat po dobu výkonu vojenské činné služby nadále členem politické strany, politického hnutí i odborové organizace, ale nemůže ve vojenských objektech a při činnosti ozbrojených sil mimo ně vyvíjet činnost v jejich prospěch, pořádat politická shromáždění nebo politicky agitovat.

V souvislosti s rozšířením úkolů aktivní zálohy není přiměřené požadovat po ozbrojených silách např. zabezpečení telefonního nebo datového spojení vojáka nasazeného v zahraniční operaci v souvislosti s jeho podnikáním. Vylučuje se proto výkon výdělečné činnosti při výkonu služby vojáka v záloze, pokud to vylučuje plnění služebních úkolů.

K hlavě II

K § 17

Protože služba vojáků v záloze bude vykonávána děleně několikrát v roce, byla by aplikace současné úpravy přestupkového práva velmi složitou. Obecný přestupkový orgán, který by s vojákem v aktivní záloze vedl přestupkové řízení, by po obdržení informace, že vykonává službu vojáka v záloze, musel řízení zastavovat a předávat jej orgánu s kázeňskou pravomocí, který by ve většině případů řízení nestihl dokončit a opět by jej musel po ukončení služby vojáka v záloze předávat obecnému přestupkovému orgánu. Návrh tedy předpokládá, že vyňata z obecné úpravy řešení přestupků budou pouze jednání, kterých se dopustí voják při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním. Tyto přestupky pak nebudou ani po ukončení vojenské činné služby předávány přestupkovým orgánům a vyřídí je vždy orgán s kázeňskou pravomocí. Pro postup řízení nejsou stanovena zvláštní pravidla a použijí se tedy obdobně ustanovení zákona o vojácích z povolání.

Po projednání s gestorem oblasti správního trestání je nově navrhovaný § 17 ustanovením speciálním vůči zákonu o přestupcích. Tedy civilní orgány budou projednávat přestupky, kterých se dopustil voják v záloze ve vojenské činné službě až na případy, kdy se určitého protiprávního jednání dopustil během služby nebo v souvislosti s ní (neboť § 17 odst. 1 návrhu určuje, že dané má projednávat orgán s kázeňskou pravomocí - tzn. velitel, a že je dle odstavce 2 návrhu oprávněn již jednou zahájené řízení také dokončit a vydat o něm rozhodnutí).

K části čtvrté

K hlavě I

§ 18 až 22

Ze stávající právní úpravy se přebírají základní ustanovení o naturálních náležitostech vojáků po dobu služby vojáků v záloze. Ta mají zabezpečit nerušený průběh vojenské činné

služby plnohodnotným materiálním zabezpečením vojáků odpovídajícím plnění služebních úkolů.

K hlavě II

K § 23 až 25

Definují se peněžní náležitosti. Mimo služné, zvláštní příplatek, příplatek za službu v zahraničí, odměny a motivační odměny jsou peněžními náležitostmi případné náhrady v penězích namísto teplé stravy nebo potravin, nebo namísto bezplatné přepravy nebo ubytování a náhrady při služební cestě.

Zakládá se nárok na služné a příplatky po celou dobu vojenské činné služby.

Vojákovi náleží za dobu služby služné. Služné bude náležet i za kalendářní dny, ve kterých voják službu nekoná z důvodu odpočinku, nemoci, služebního volna apod.

Výše služného bude diferencována podle náročnosti požadovaného výkonu služby. Náročnost služby bude katalogizována a přiřazena jednotlivým vojenským hodnostem. Tím se sleduje zásada propojení náročnosti výkonu služby ve vazbě na vojenskou hodnost a vytváří předpoklad ke kariéernímu systému. Konkrétní výše služného bude shodná s výší služebního tarifu vojáka z povolání stanoveného pro shodnou hodnost.

Příplatek za službu v zahraničí je samostatnou složkou odměny odrážející nároky a rizika služby v operačním nasazení. Celkovou výší tohoto příplatku se předpokládá poskytovat ve stejné výší jako za obdobných podmínek vojákům z povolání při výkonu služby v zahraniční operaci.

Pokud nejsou splněny podmínky nároku na služné, zvláštní příplatek a na příplatek za službu v zahraničí náleží jejich poměrná část. Poměrná část se zjišťuje z poměru počtu kalendářních dní v kalendářním měsíci. Pokud jsou splněny podmínky nároku jen po část dne, poskytují se tyto náležitosti především s ohledem na administrativní zátěž za celý kalendářní den. V praxi se jedná pouze o den přijetí do činné služby a den propuštění.

K § 26

Stanovují se podmínky pro nárok na odměnu a motivační odměnu. Jedná se o minimální finanční plnění ze strany resortu Ministerstva obrany vojákům v aktivní záloze, kteří si udržují vojenskoodbornou způsobilost a připravenost k případnému výkonu služby v mimořádných situacích.

Motivační odměna vojákům v aktivní záloze – studentům vysokých škol je navrhována ve vyšší výši, protože se předpokládá jejich delší zařazení v aktivní záloze s ohledem na jejich věk a odbornost.

K zamezení výkladových nejasností se stanovuje nárok na odměnu a motivační odměnu v případě zařazení do aktivní zálohy nebo vyřazení z ní v průběhu kalendářního měsíce.

K hlavě III

K § 27

Stanovují se pravidla pro splatnost a výplatu peněžních náležitostí. Tak jako u vojáků z povolání služební plat, tak i peněžní náležitosti s výjimkou odměny a motivační odměny jsou splatné v měsíci, který následuje po kalendářním měsíci, za který tyto náležitosti náležejí. Při propuštění jsou náležitosti splatné při nejbližším výplatním termínu.

Odměna a motivační odměna je splatná s ohledem na nezbytné administrativní úkony jednou v roce, a to do konce měsíce ledna za uplynulý kalendářní rok. Výjimkou je vyřazení z aktivní zálohy v průběhu roku, kdy je odměna splatná v následujícím kalendářním měsíci po vyřazení.

K § 28

Deklaruje se právo vojáka na náležitosti v české měně, způsob zaokrouhlování a výpočtu poměrné části náležitosti.

Peněžní náležitosti budou vypláceny pouze bezhotovostně na jeden účet u banky, pobočky zahraniční banky nebo spořitelního či úvěrního družstva určené vojákem na náklad a nebezpečí státu, a to nejpozději v pravidelném výplatním termínu. Pouze ve výjimečných případech bude možno vyplatit náležitosti v hotovosti. Stanoví se možnost vojáka zmocnit k převzetí náležitostí v hotovosti jinou fyzickou osobu.

Výjimkou je výplata zálohy příplatku za službu v zahraničí, kde se připouští výplata v hotovosti a v jiné než české měně. Stanovuje se způsob, jakým bude česká měna na cizí měnu přepočítávána.

Stanoví se právo vojáka na nahlížení do dokladů, na základě kterých byly peněžní náležitosti vypočteny a právo na písemný doklad (tzv. výplatní pásku). V případě, že výkon služby neumožní vydat vojákovi písemný doklad ihned při měsíčním vyúčtování peněžních náležitostí, stanoví se povinnost učinit tak v nejbližším vhodném termínu.

V průběhu operačního nasazení může být voják omezen ve výkonu služebních povinností z důvodu zajetí, případně může nastat jeho nezvěstnost. V tomto případě určí služební orgán opatrovníka, kterému bude slušné, zvláštní příplatek a příplatek za službu v zahraničí po dobu, kdy je voják zajat nebo je nezvěstný, vyplácen.

K § 29

Stanovuje se rozsah srážek ze služného, zvláštního příplatku a příplatku za službu v zahraničí, které je oprávněno Ministerstvo obrany provést bez souhlasu vojáka. Srážky jiné, než zákonem definované, lze provést jen se souhlasem vojáka (na základě dohody). Stanovuje se pořadí srážek ze služného, zvláštního příplatku a příplatku za službu v zahraničí shodně jako u zaměstnanců v pracovním poměru.

K § 30

Tento zákon institut průměrného výdělku pro účely odměňování vojáků, s výjimkou náhrady služného namísto nemocenského, nepoužívá. Přesto však je pro některá plnění nezbytné průměrný výdělek zjišťovat. Jedná se o potvrzování výše příjmů pro soudní jednání, pro uplatnění nároku na dávky státní sociální podpory apod. Vzhledem ke specifické poskytování peněžních náležitostí se stanovuje způsob určení obdobně jako u zaměstnanců

v pracovním poměru. Vzhledem k zamýšlenému účelu zjišťování průměrného výdělku se vylučuje příplatek za službu v zahraničí.

K části páté

K § 31 a 32

K náhradě majetkové újmy na straně státu, za niž odpovídá voják v záloze, se použijí ustanovení zákona o vojácích z povolání.

Stanovuje se odpovědnost státu za náhradu majetkové újmy způsobené vojákovu při výkonu služby vojáka v záloze, v přímé souvislosti s ní nebo pro výkon služby. Jde o náhradu vyplývající ze zákonné povinnosti státu v rámci zvláštního služebního poměru, vojáka vykonávajícího službu vojáka v záloze.

K části šesté

K hlavě I

K § 33 až 35

Z důvodu změny způsobu vstupu do aktivní zálohy zakotvené v branném zákoně (od dohody k rozhodování) se stanovují podmínky pro zařazení do aktivní zálohy včetně překážek pro zařazení. V souladu s požadavkem přiblížení úkolů i podmínek služby vojáků v záloze k pravidlům pro vojáky z povolání jsou pro zařazení do aktivní zálohy použity podmínky srovnatelné s podmínkami pro vstup do služebního poměru vojáka z povolání. Samozřejmě při respektu trvajících civilního zaměstnání nebo podnikání a výše uvedených specifických omezení základních lidských práva a svobod. Překážkou pro zařazení do aktivní zálohy je výkon veřejných funkcí, příslušnost k bezpečnostnímu sboru a další důvody, pro které branný zákon v § 25 poskytuje výjimku z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu.

Stanovuje se minimální obsah rozhodnutí o zařazení do aktivní zálohy, příslušnost služebního orgánu pro jeho vydání a časové omezení zařazení do aktivní zálohy, která vychází ze zavedeného tříletého výcvikového cyklu v ozbrojených silách.

K § 36

Z důvodu personální stability aktivní zálohy pro zabezpečení plnění jejich úkolů se stanovuje omezený okruh podmínek, na základě kterých bude možné vyřadit vojáka z aktivní zálohy. Podmínky zohledňují potřebu ozbrojených sil ve vztahu k osobním zájmům vojáka v záloze. Lze předpokládat, že ve většině případů dojde k vydání rozhodnutí v době, kdy voják nebude vykonávat službu vojáka v záloze. Při stanovení podmínek pro vyřazení byla zohledněna i skutečnost, že voják není na služebním poměr vojáka v aktivní záloze existenčně závislý.

K hlavě II

K § 37 a 38

Pro posílení postavení vojáků v aktivní záloze na trhu práce se zavádí finanční podpora jejich zaměstnavatelům. Tato podpora má při předpokládané opakované a také ve výjimečných případech relativně dlouhé nepřítomnosti vojáka v záloze pro překážku ve veřejném zájmu napomoci zaměstnavateli částečně krýt zvýšené náklady na zabezpečení

chodu podniku. Zvolená varianta pevně stanovené částky s pevně stanovenými podmínkami výplaty omezuje možnosti případných snah o korupční nebo podvodné jednání. Svázání částky s průměrnou mzdou v národním hospodářství vyhlášenou Českým statistickým úřadem zabezpečuje reálný poměr mezi skutečnými potřebami trhu práce a poskytovanou podporou.

K části sedmé

K hlavě I

K § 39 až § 42

Při převzetí úpravy řízení ve věcech služebního poměru ze zákona o vojácích z povolání se stanovují výjimky v souvislosti s odlišnými předměty rozhodování. Současně se v souladu s požadavky Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický, Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání se stanovuje princip „obráceného důkazního břemene“ ve vztahu ke konkrétním antidiskriminačním důvodům pro řízení ve věcech služby vojáků v záloze.

K § 43

Z důvodu navrhovaného vynětí vojáků v záloze předurčených pro Vojenské zpravodajství z působnosti krajských vojenských velitelství (viz § 38a branného zákona) se stanovuje zvláštní působnost služebního orgánu vůči těmto vojákům v záloze.

K § 44

Výslovně se vylučuje pro služební poměr vojáků v záloze obdobné použití ustanovení zákona o vojácích z povolání, která jsou úzce spojena s dlouhodobostí služebního poměru vojáka z povolání. To se týká jak zvláštností v zařazení vojáků, stanovení postupů pro jejich karierní růst, ukončování služebního jejich poměru, dovolené, příspěvky, služby a výluhové náležitosti spojené s dlouhodobým výkonem služebního poměru vojáků z povolání.

K § 45

Stanovují se přechodná ustanovení, která reagují na převzetí systému vojenských hodností ze zákona o vojácích z povolání, který zrušil v roce 2011 tři vojenské hodnosti, do kterých však jsou dnes někteří vojáci v záloze jmenováni. Současně se stanovují lhůty pro plnění nových povinností, které předchozí právní úprava neznala a obecná úprava by nezabezpečila naplnění nových práv a povinností po nabytí účinnosti zákona.

K § 46

Vymezuje se seznam právních předpisů, které návrh zákona zrušuje.

K části osmé

K § 47

Předpokládaná účinnost zákona je navrhována shodně s účinností novely branného zákona, tedy prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení.

V Praze dne 20. listopadu 2013

předseda vlády

Ing. Jiří Rusnok, v. r.

ministr obrany

Ing. Vlastimil Píček, v. r.